

Afgørelser – Reg. nr.: 05869.00

Fredningen vedrører: Klosterhaven

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

03-03-1975

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

1.

U d s k r i f t
a f
forhandlingsprotokollen for fredningsnævnet
for
Ribe amts fredningskreds.

---ooOoo---

År 1975 den 3. marts blev i
sag J. nr. 398/1974:

Fredning
af
Klosterhaven i Ribe

afsagt sålydende

K E N D E L S E :

I. FREDNINGSSAGEN:

Ved brev af 30. september 1974 til Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds rejste Danmarks Naturfredningsforening fredningssag for Klosterhaven i Ribe.

I begæringen har Naturfredningsforeningen til støtte for sit andragende om fredning nærmere anført:

".....

Sct. Catharinæ kloster med kirke og have er et af Danmarks mest særprægede anlæg og ganske enestående i landet. Nu som i 1288, da dominikanerne fik overladt grunden i byens udkant, åbner denne sig mod syd til de grønne enge. Hvor klosterhaven slutter, begynder landet. Intet andet sted i det ganske land har en sådan grænse stået uændret gennem mere end 700 år.

.....

Rundt om dette stadigt vekslende bygningsanlæg af kirke og kloster samt forsvundne stalde og lader m.m. lå kirkegård og klosterhave som en urørt helhed frem til anlæggelsen af jernbanen, da Dagmargade førtes igennem på tværs af kirkegården i nord og den tilstødende Badstuegade. Senere i 1928, - 700 år efter dominikanernes ankomst -, blev kirkegården på begge sider af den nye gade brolagt og omdannet til et torv, der nu fungerer som færdselsåre og parkeringsplads. For nogle år siden blev kirkegårdsarealet øst for kirken udlagt til parkeringsplads. Så meget vigtigere er det, at kirkegården i vest og den store klosterhave i syd er næsten intakt. Den er ganske vist ikke urørt, men den har ^{stort set} bevaret sine grænser fra 1228, af hvilke den vestlige endnu markerer sig i forløbet af visse stier og alleer

med rester af en beplantning fra før 1800-tallets midte. Mod øst beskyttes den stille have af Klostergadens gamle lave randbebyggelse, mod vest af villabebyggelsen på Kurveholmen (en o.1900 ubebygget holm, der nu er "landfast" med Klosterhavens vestside). Uhyre væsentligt i såvel kulturhistorisk som landskabelig henseende er sydsidens åbne forbindelse til engene. Vel er Brorsonsvej ført igennem som en forlængelse af Gravsgade, men på den anden side ligger den grønne sportsplads, der tidligere var Hundegades blegeplads.

.....

Det tjener bystyret til ære, at det gennem en partiel byplanvedtægt af 1962 har sikret Klosterhaven og randbebyggelsens småhaver som grønt område. Dette, sammen med den stedfundne retablering af forrige århundredes træbroer over åen fra Badstuegades vestende, sikrer Klosterhaven en selvfølgelig plads i den "park-krans", som er et af de allerstørste fortrin ved den gamle og særprægede by.

....."

Fredningssagen omfatter ejendommene matr. nr. 61 a, 61 b, 61 c, 62 a, 62 p, 62 q, 62 r og 63 Ribe Bygrunde.

Den detaillerede fredningspåstand for området er sålydende:

".....

Det er således Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at der til klosterhaven knytter sig så betydelige fredningsmæssige og kulturhistoriske interesser, at en endelig sikring af haven ved fredning bør finde sted.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret.

Arealet skal fortsat drives som have.

Bebyggelse skal ikke være tilladt.

Der må ikke opstilles reklameskilte, skure, campingvogne, elektriske transformatorstationer, master og andre skæmmende indretninger.

Arealet må ikke benyttes til parkering.

Allétræerne og større fritstående træer må ikke fældes, topskæres, grenkappes eller iøvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse. Ved fældning af døde træer, eller hvis en fældning kræves af sikkerhedsmæssige grunde, skal genplantning finde sted.

Iøvrigt er det ejeren, inspektoratet for Ribe kloster, forbeholdt at foretage sådanne foranstaltninger, der tjener til opretholdelse og udbygning af anlægget.

Den fredede have skal som hidtil være åben for almenheden efter regler udfærdiget af inspektoratet for Ribe kloster i sanråd med de påtaleberettigede.

....."

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af dommer Poul Buch, Varde, amtsrådsmedlem, gårdejer Erik Rosenstand, Sdr. Farup, samt det lokale medlem for Ribe kommune gård-ejer Aage Lauritsen, Lintrup.

Bekendtgørelse om den rejste fredningssag samt om afholdelse af et forberedende møde om sagen den 11. november 1974 blev indrykket i "Statstidende" den 17. oktober 1974, dagbladet "Vestkysten" og "Avisen for Ribe og Omegn" den 24. oktober 1974. Tilsvarende meddelelse indeholdende indkaldelse til det forberedende møde blev den 24. oktober 1974 tilstillet ejerne og andre rettig-

hedshavere ved anbefalede breve.

Nævnet påbegyndte sagens behandling ved afholdelse af en orienterende besigtigelse den 8. oktober 1974 med repræsentanter for sekretariatet for Fredningsplanudvalget.

Under sagens behandling er der over for Fredningsnævnet fremsat indsigelser imod, at fredningen gennemføres. Såfremt fredningen alligevel gennemføres, har nogle lodsejere påstået sig tilkendt erstatning.

Under sagens behandling har repræsentanter for Ribe kommune fremlagt en mellem Ribe byråd og Ribe Kloster den 16. december 1971 indgået kontrakt, hvori det blandt andet hedder:

".....

§ 1.

Ribe byråd må på den del af det lejede areal, der er beliggende vest for den nord-sydgående gangsti (Vildpærealleen), hvilket areal ca. 1220 m² er vist med blå skravering på ovennævnte situationsplan, anlægge en offentlig p-plads til ca. 45 biler.

§ 2.

P-pladsen skal anlægges således, at al til- og frakørsel foregår fra Brorsonsvej. Der må etableres og nedgraves de fornødne ledninger, kabler m.v. til afvanding og belysning af p-pladsen. Ved anlæggelse af p-pladsen må denne belægges med stabilt grus og ingensinde asfalteres, ligesom der skal tages videst muligt hensyn til den på arealet værende beplantning m.v., således at der bevares så meget som muligt af denne beplantning på p-pladsen.

§ 3.

Den øvrige del af det lejede parkanlæg må Ribe byråd åbne for offentlighedens adgang, mod at byrådet under lejemålet påtager sig al vedligeholdelse og rengøring af dette anlæg.

§ 4)

Det lejede areal må ikke anvendes til andre formål end de i denne kontrakt bestemte, ligesom arealet heller ikke må fremlejes eller udlånes.

§ 5:

Lejemålet er aftalt gældende foreløbig for en periode på 10 år fra 1. april 1972 at regne. I lejeperioden er lejemålet uopsigeligt for udlejeren. Ved lejemålets ophør kan kontrakten eventuelt forlænges efter nærmere aftale eller opsiges af en af parterne med mindst 1 års varsel.

§ 6.

Den årlige lejeafgift, der fastsættes til 1.000,- kr. pr. år -skriver et tusinde kroner- forfalder til betaling forud hvert års 1. april og første gang den 1. april 1972.

§ 7.

Ribe byråd skal sørge for den fornødne afmærkning, således at det tydeligt fremgår, hvilken del af parkanlægget, der er åben for offentlighedens adgang.

§ 8.

Det lejede areal overtages i den stand, det forefindes, og der må ikke uden Ribe Klosters tilladelse foretages ændringer af nogen art udover det i nærværende kontrakts § 2 bestemte.

§ 9.

Det lejede areal skal bortset fra træerne på parkeringspladsen ved lejemålets ophør afleveres i samme stand som ved overtagelsen, herunder bl.a. at belægningen af stabilt grus på p-pladsen fjernes. Dog skal det af det etablerede afvandings- og belysningssystem, der ligger under jordoverfladen, ikke fjernes.

§ 10.

Skatter og afgifter af enhver art for det udlejede areal afholdes i lejeperioden af Ribe Kloster.

....."

På mødet den 11. november 1974 motiverede direktør Sune Ebbesen, Danmarks Naturfredningsforening andragendet nærmere. Som anført i rejsningsskrivelsen bør Klosterhaven sikres for fremtiden, uanset at der eksisterer en partiel byplanvedtægt. Det er ikke tanken "at fryse haven fast", men at sikre dennes beståen som have fremover.

Direktør Ebbesen henviste til naturfredningslovens § 1, stk. 2, punkt 2, og tilføjede, at man, såfremt fredningssagen gennemføres som begært, vil søge også katedralskolens grønne engområde syd for Klosterhaven sikret på lignende måde.

Antsrådsmedlem Bech Nygaard karakteriserede fredningen som fuldstændig overflødig og påstod sagen afvist, først og fremmest fordi den ånder mistillid til de påtaleberettigede ifølge byplanvedtægten.

Danmarks Naturfredningsforening fører en temmelig rabiatt linie, hvorunder man viser foragt, dels over for de påtaleberettigede ifølge byplanvedtægten, dels over for den lokale indsats, der er øvet for at bevare værdifulde bygninger og områder i Ribe,

og dels generelt over for samfundsøkonomien, og det var amtsrådsmedlemmets opfattelse, at foreningen ved at rejse denne og andre sager i Ribe synes at gå ud fra, at byen er befolket med vandaler.

Politimester Andreassen bemærkede for klostrets inspektion, at man for det første betvivler, hvorvidt naturfredningsloven overhovedet kan finde anvendelse på det foreliggende område.

Hvis nævnet måtte være af den opfattelse, at loven kan finde anvendelse, må inspektionen dernæst mene, at fredningen alligevel ikke kan gennemføres, allerede, fordi man i forvejen har sikret området ved den foreliggende byplanvedtægt.

Sagen er formentlig rejst i anledning af, at der er opstået et problem om indretning af en parkeringsplads på et område tilhørende klostret, som igennem en årrække har været benyttet til kolonihaver.

På grund af parkeringsvanskeligheder i Klostergade og Hundegade, der under en katastrofesituation vil kunne være yderst alvorlige, har inspektionen forhandlet med kommunen om forbud mod parkering i de nævnte gader og etablering af en parkeringsplads som nævnt. Inspektionen indgik for ca. 2 år siden en tiårig kontrakt med kommunen om åbning af haven for andre end klostrets beboere, det vil sige offentligheden, og i kontrakten indgik en aftale om etablering af den nævnte parkeringsplads.

Politimesteren måtte tilslutte sig amtsrådsmedlem Bech Nygaards udtalelser om, at en fredning virker overflødig og indeholder mistillid over for personer og institutioner, som har hæget om miljøet i mange år. Politimesteren var modstander af pletfredninger, fordi disse griber forstyrrende ind i den

planlægning, som er foretaget med betydelig indsats fra lokalt hold. Hvis grønne områder skal sikres, bør det ske i en større sammenhæng, og ikke mere sporadisk på tidspunkter, der ikke er forudberegnelige.

Byrådsmedlem Jens Lau ^{ridsen} bemærkede, at Ribe kommune ligeledes nå modsætte sig en fredning af Klosterhaven, da kommunen er interesseret i, at den bestående kontrakt kan opretholdes og effektueres . Ifølge kontrakten skal der ved anlæggelse af parkeringsplads tages videst muligt hensyn til den eksisterende beplantning, ligesom det er tanken at undgå asfaltering af pladsen. Kommunen har ifølge kontrakten påtaget sig at vedligeholde Klosterhaven, men denne vedligeholdelsespligt må bortfalde tillige med en pligt til at betale et årligt beløb for at benytte haven, såfremt fredningssagen gennemføres. Kommunen må derhos forbeholde sig at kræve erstatning for det tab, man måtte lide i forbindelse med kontraktens bortfald. Såfremt fredningen gennemføres, bør kommunen have indflydelse på, hven der færdes i haven, og bør derfor være påtaleberettiget.

Forstander Kondrup bemærkede, at klostret ikke har villet modsætte sig den planlagte indretning af parkeringsplads.

Klostrets økonomi tillader ikke, at man sætter sig i store vedligeholdelsesudgifter med hensyn til parken, hvorfor det må være helt nødvendigt at bevare samarbejdet med kommunen om vedligeholdelsen. I modsat fald må man forbeholde sig at kræve erstatning for det lidte tab ved, at kommunens indsats bortfalder.

Lektor L. Edelberg oplyste, at der i sin tid blev fremsat stor protest mod de ontalte parkeringsplaner fra 871 borgere, hvilken protest så vidt vides er refereret i Boliginisteriet.

I anledning af de indgivne protester har Naturfredningsforeningens lokalkomiteé anmodet Naturfredningsforeningen om at rejse sagen.

Lektor L. Edelberg bemærkede endvidere, at der også har været andre planer og dispositioner over Klosterhaven, f. eks. et byggeprojekt, hvilket har været medvirkende årsag til, at borgerne har protesteret, og nærværende sag er rejst.

Ved skrivelse af 3. december 1974 har inspektionen for klostret blandt andet anført:

"....."

Efter at have modtaget udskrift af nævnets protokol for mødet den 11. november 1974 i sagen angående fredning af bl. a. Ribe klostres have har inspektionen i et møde den 2. december 1974 behandlet sagen.

Idet bemærkes, at der vil blive fremsat et erstatningskrav i tilfælde af fredning, ønsker man at fremføre, at det som meddelt på fredningsmødet efter inspektionens opfattelse er meget tvivlsomt, om naturfredningsloven efter sit formål kan anvendes på et areal, der allerede ifølge partiel byplanvedtægt er udlagt til det formål, fredningsmyndighederne ønsker.

Skulle inspektionens opfattelse ikke kunne tiltrædes af nævnet, skal man anføre, at det efter inspektionens opfattelse under alle omstændigheder ikke kan være i overensstemmelse med naturfredningslovens § 20, stk. 2, at åbne klostrets have for offentligheden ved fredning, da en sådan åbning ikke kan anses for at være "af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv", for det første fordi der i Ribe kommune er tilstrækkelige frilufts-

områder, dels fordi der, uanset om haven er lukket, vil være adgang for befolkningen til at færdes på de stier, der omgiver klosterhaven.

Inspektionen ønsker en tilkendegivelse fra nævnet med hensyn til de omhandlede spørgsmål, inden man nærmere undersøger erstatningsspørgsmålet, fordi det er meget vanskeligt at formulere en erstatningspåstand, når spørgsmål som de nævnte er uafklarede, og fordi erstatningsspørgsmålet også hænger sammen med Ribe kommunes stillingtagen til kontrakten med klostret, jfr. udtalelser fra kommunens repræsentanter på fredningsmødet i retning af, at kommunen i tilfælde af fredning vil tage spørgsmålet op om ophævelse eller genforhandling af kontrakten.

Samtidig skal inspektionen for sit vedkommende meddele, at man vil tage under velvillig overvejelse at indgå på en fredning som ønsket af naturfredningsforeningen som led i en samlet plan for de grønne områder i Ribe under forudsætning af, at det nævnte areal for parkeringspladser holdes uden for, og at offentlig adgang ikke etableres ved fredning.....",

Nævnet har besvaret inspektionens brev den 2. januar 1975 ved at udtale, at nævnet ikke på det pågældende tidspunkt kunne tage stilling til de af inspektionen rejste indsigelser mod fredningen, samt at spørgsmålet om hjemmel til at gennemføre fredningen ville blive afgjort ved nævnets kendelse. Samtidig opfordrede nævnet inspektionen til at fremsætte eventuelle erstatningskrav inden den 3. februar 1975.

Naturfredningsforeningen, der er blevet gjort bekendt med brevvekslingen, har ikke fremsat kommentarer hertil, ligesom

inspektionen for Ribe kloster ikke er frenkonmet med yderligere kommentarer.

Fredningsplanudvalget for Ribe ant har i skrivelse af 9. januar 1975 oplyst:

".....
at spørgsmålet om fredning i Klosterhaven har været optaget til fornyet behandling ved udvalgets møde den 19. december 1974, efter at der er rejst tvivl om, hvorvidt det i udvalgets møde den 7. november 1974 blev vedtaget at støtte sagen, og
at fredningsplanudvalget, der fortsat lægger vægt på, at spørgsmålet om fredning af de større haver i Ribe løses under ét, ikke finder, at sagen på indeværende tidspunkt bør nyde fre me....."

Sct. Catharinæ sogns menighedsråd har i skrivelse, modtaget den 21. januar 1975, bl. a. anført følgende:

".....
I tilfælde af at en fredning bliver gennemført trods alle argumenter, fremsættes der ingen erstatningskrav, idet der ikke påføres Sct. Catharinæ Kirke og menighed noget økonomisk tab ved en fredning.

En erstatning i form af et pengebeløb vil ikke tjene noget formål.

Det, som vi derinod ønsker at slå fast, er dette, at kirken som en levende organisme ikke ønsker nogen form for fredning, der begrænser dens evne til at fungere som kirke.

Det er oplagt, at vi ønsker af al magt at friholde vore arealer for skæmmende bebyggelse, der tjener økonomiske interesser, - men kirken skal fungere, - det vil sige, at

dette hensyn til enhver tid må være overordnet hensynet til alle former for fredninger.

Sagt på jævnt dansk: Hvis det fremmer evangeliets forkyndelse at indrette og drive et ungdomslokale (eller et tilsvarende rum, hvor aktiviteter kan finde sted, der skaber en tilknytning til kirken), så må der være plads til det.

Det er ikke vor opgave at bevare status quo. - Det er vor opgave at gøre nye frenstød.

Det kan være meget godt at bevare nogle grønne pletter til glæde for menneskers æstetiske sans, - og det være sagt helt uden malice, - men for os som kirke gælder det noget langt væsentligere:

Menneskers tilhørsforhold til Gud.

Vi finder det naturligt, at der skabes en sikkerhed for, at al kommerciel udnyttelse af de nævnte arealer forhindres, - men vi finder det ligeså naturligt, at ingen fredning stiller sig hindrende i vejen for noget kirkeligt tiltag, der kan fremme evangeliets forkyndelse og modtagelse. -Og kirken nå kunne fungere.

Vi må være frit stillet, når det gælder f. eks. nyindretning og udvidelse af ligkøpel. -Det må gælde genopførelse af klostrets østfløj, hvor der foreligger planer om at få lokaler til forskellige mødevirksomhed i forbindelse med menighedsarbejdet.

Og det må også gælde lignende arbejder, der tjener et kirkeligt formål....."

I brev af 14. februar 1975 udtaler Ribe Stiftsøvrighed:

"....."

Direktionen skal ikke modsætte sig, at fredningen af klosterhaven gennemføres, såfremt den indgår som et led i en fredning af et antal større haver i Ribe, en disposition som man anser for værdifuld.

Under forudsætning af, at den med Ribe kommune indgåede aftale om parkeringsplads, renholdelse m. m. respekteres, og at det overlades til klostret i samråd med Ribe kommune at træffe nærmere aftale om, i hvilket omfang almenheden har adgang til klosterhaven, hvorved forstås den del af haven, der er beliggende syd for Lindealleén, og som på kortet bilag 17 er vist med rød indræmning, har klostret ikke i sinde at fremsætte noget erstatningskrav....."

II. FREDNINGENS OMFANG.

Efter indgående overvejelser og interne forhandlinger har fredningsnævnet eenstemmigt truffet beslutning om at gennemføre den begærede fredning i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings påstand, dog med den begrænsning, at der tillades etableret en parkeringsplads på den del af matr. nr. 62 a, der er beliggende vest for gangstien (Vildpærealleén), ligesom fredningen ikke skal være til hinder for, at den tilgrænsende børnehave fortsat disponerer over matr. nr. 62 q til instituti-
onens formål.

Der forbeholdes Sct. Catharinæ kirkes menighedsråd ret til at foretage udvidelse af ligkapellet samt genopførelse af klostrets østfløj.

Såfremt arealet vest for Vildpærealleén skal indrettes

til parkeringsplads, skal planer herom i god tid forinden realisationen forelægges fredningsnævnet.

Nævnet har ved sin således truffede beslutning i overensstemmelse med naturfredningslovens § 1 lagt vægt på, at haven i forbindelse med kirken og klostrets bygninger er af en sådan landskabelig værdi og har en sådan beliggenhed mod syd grænsende op til det åbne land, at området har væsentlig betydning for almenheden, ligesom haven må antages at være kulturhistorisk værdifuld.

Nævnet har endvidere lagt til grund, at haven mod vest naturligt afgrænses af Vildpærealéen, således at indretningen af et begrænset antal parkeringspladser på dette område ikke vil stride mod formålet med fredningen, ligesom børnehavens brug af matr. nr. 62 q heller ikke findes at være i strid hermed!

Med hensyn til de af menighedsrådet fremsatte ønsker om evt. at udvide kapellet og at opføre en østfløj til klostret finder nævnet, at disse foranstaltninger ikke vil berøre selve haven, idet de nævnte udvidelser vil ske i tilslutning til det eksisterende byggeri.

Da nævnet finder, at Klosterhaven har stor betydning for befolkningen som et rekreativt område i selve Ribe by, tillægges der almenheden adgang til haven som nedenfor fastsat.

III. FREDNINGENS INDHOLD.

Med hensyn til fredningens nærmere indhold fastsættes følgende generelle bestemmelser:

1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret.

Arealet skal fortsat drives som have.

2.

Arealet må ikke yderligere bebygges, udover en udvidelse af det bestående kapel samt en evt. genopførelse af klostrets østfløj efter planer, der skal forelægges for fredningsnævnet.

3.

Der må ikke opstilles reklameskilte, skure, campingvogne, elektriske transformatorstationer, master og andre skæmmende indretninger.

4.

Arealet må ikke benyttes til parkering, udover den vest for Vildpærealléen beliggende del af matr. nr. 62 a Ribe Bygrunde, på hvilken der kan indrettes parkeringsplads.

5.

Matr. nr. 62 q Ribe Bygrunde kan fortsat benyttes af børnehaven til dennes formål.

6.

Allétræerne og større fritstående træer må ikke fældes, topskæres, grenkappes eller iøvrigt undergives en behandling, der fører til deres odelæggelse.

Ved fældning af døde træer, eller hvis en fældning kræves af sikkerhedsmæssige grunde, skal genplantning finde sted.

7.

Iøvrigt er det ejeren v/inspektionen for Ribe Kloster forbeholdt at foretage sådanne foranstaltninger, der tjener til opretholdelse og udbygning af anlægget.

8.

Haven er åben for almenheden efter regler udfærdiget af inspektionen for Ribe Kloster i samråd ned de påtaleberettigede.

IV. ERSTATNING.

Inspektionen for Ribe Kloster har forbeholdt sig et erstatningskrav, uden dog nærmere at præcisere kravets størrelse, for det tilfælde at fredningen gennemføres, og at Ribe kommune, som følge heraf forlanger lejekontrakten genforhandlet.

Nævnet skal hertil bemærke, at det ikke kan afgøres under denne sag, hvorvidt kommunen som følge af fredningen er berettiget til at kræve kontrakten genforhandlet og evt. ophævet, og da det herefter er tvivlsomt, om klostret lider noget tab, ses der ikke af denne grund at kunne tilkendes nogen erstatning.

Da almenheden allerede efter kontrakten med kommunen har adgang til området, bortfalder ligeledes spørgsmålet om erstatning herfor.

Iøvrigt er der ikke fremsat erstatningskrav under sagen.

V. TINGLYSNING.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedennævnte ejendomme med prioritet forud for al pantegæld og andre rettigheder af privatretlig oprindelse, medens der med hensyn til offentligretlige rettigheder henvises til tingbogen.

Påtaleret tillægges Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds, inspektionen for Ribe kloster, Danmarks Naturfredningsforening og Ribe kommune hver for sig, eller i forening.

T h i b e s t e n n e s :

Ejendommene matr. nr.e: 61 a, 61 b, 61 c, 62 a, 62 p,
62 q, 62 r og 63 Ribe Bygrunde fredes som ovenfor bestemt.

Kendelsen kan indankes for Overfredningsnævnet, Nyrops-
gade 22, 1602 København V, inden 4 uger fra kendelsens forkyn-
delse.

Aage Lauritsen

Erik Rosenstand

Poul Buch

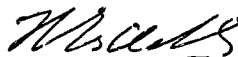
/H. Esdahl
sekr.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Ribe ants fredningskreds,

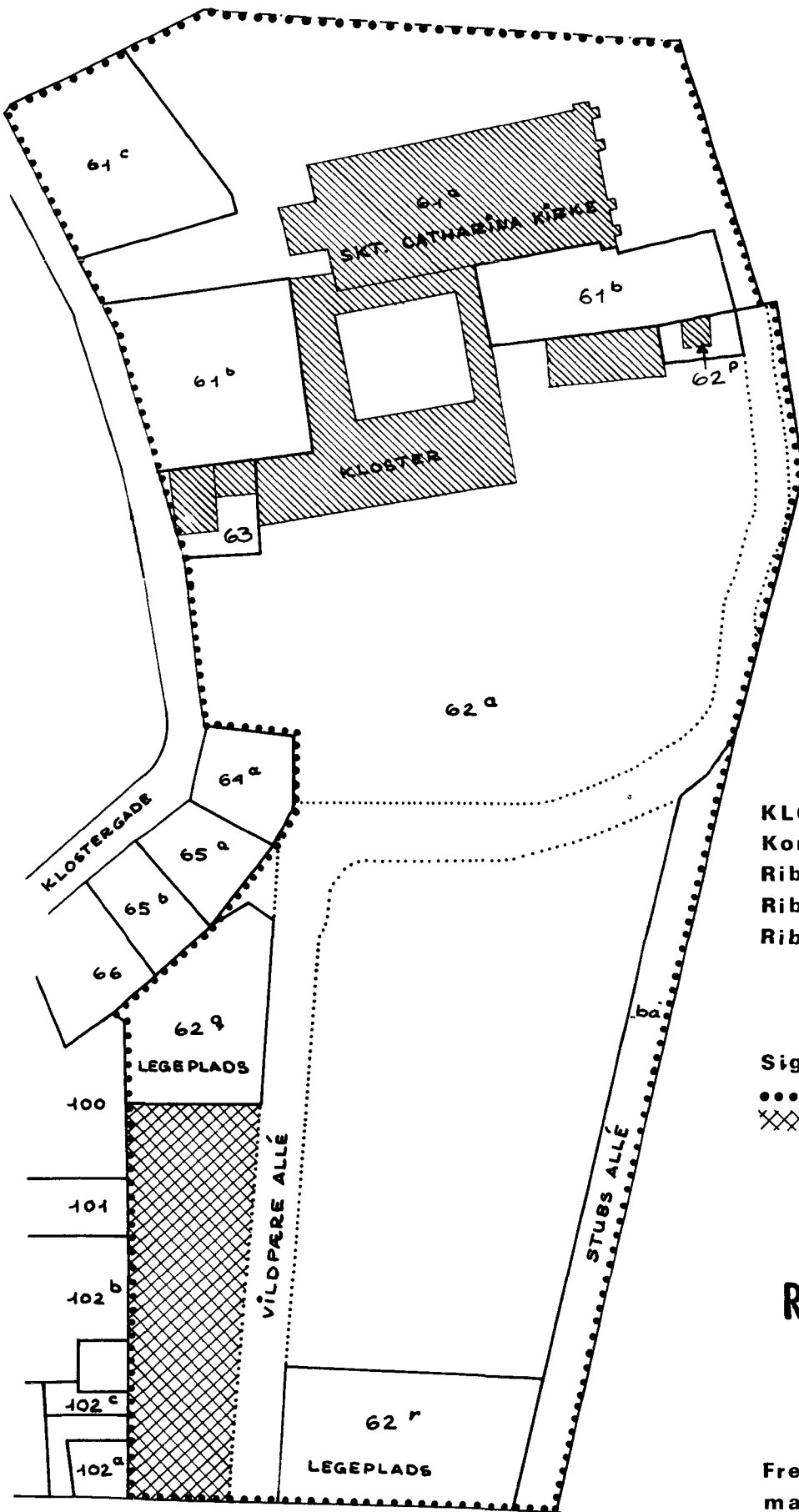
Varde, den 15. 11. 1955

P. n. v.

H. Esdahl
sekr.

/jd.

KLOSTERHAVEN I RIBE
Kort over del af
Ribe Bygrunde
Ribe Kommune
Ribe Amt

Signaturer :
..... fredningsgrænse
XXXXXX evt. pakeringsplads

REG. NR. 5869

Fredningsplanudvalget
marts 75

målestok 1:1000

At denne kort-genpart er nøjagtig genpart af det originale kort vedrørende ejendommen(e)

mfr. nr. 61^a, 61^b, 61^c, 62^a, 62^b, 62^c, 62^d, 62^e, 62^f, 62^g, 62^h, 62ⁱ, 62^j, 62^k, 62^l, 62^m, 62ⁿ, 62^o, 62^p, 62^q, 62^r, 63, RIBE KØBSTADS BYGRUNDE, RIBE AMT ...
attesteres herved. RIBE d. 11 APRIL 1975
Navn: FREDNINGSPLANUDVALGET.

Justitsministeriets genpartskalkuleret. Til kort.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05869.00

Dispensationer i perioden: 21-12-1992 - 25-04-2001

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 75 13 66 77

Formanden

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

22 DEC. 1992

REG. NR. 5869.00

Esbjerg, den 21 Dec 92.

PHA/iø

J.nr. 132/90

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Ribe amt, teknisk forvaltning, Sorsigvej 35, 6760 Ribe således:

I besvarelse af Deres andragende af 3. juli 1990 angående tilladelse for Ribe kommune, teknisk forvaltning ~~til udskiftning af allétræer~~ vedrørende udskiftning af allétræer ~~på Klosterhaven i Ribe~~ i Klosterhaven i Ribe skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 meddele tilladelse til ~~at de tre nederste træer i Stubs allè fældes, og at de erstattes med en allèbeplantning svarende til beplantningen i Stubs allès sydlige del mod Brorsonsvej.~~ at de tre nederste træer i Stubs allè fældes, og at de erstattes med en allèbeplantning svarende til beplantningen i Stubs allès sydlige del mod Brorsonsvej.

Nævnets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af andrageren, Ribe amt, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet. ~~udskiftning~~ Evt. ~~bygges~~ må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Naturklagenævnet. Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Skov- og Naturstyrelsen
4. kontor
Slotsmarken 13
2970 Hørsholm.

P.n.v.
Poul Hald Andersen
sekr.

124/9-0001
45

[Handwritten mark]

År 1994, den 25. marts kl. 14⁰⁰ afholdt Fredningsnævnet for Ribe Amt, bestående af formanden, dommer Tage Hansen, Esbjerg, det amtsrådsvalgte medlem, Hans Sørensen, Vejen, og det kommunalt valgte medlem, gårdejer Arne Knudsen, Ribe, møde på Klostervej 3, Ribe.

Der foretoges:
J.nr. 9/1994

Ansøgning fra: Ribe Kloster,
vedr. fornyelse af Linde allé
samt belægninger ved Ribe Kloster.

Der fremlagdes:

- 1: Skrivelse af 27. februar 1994 fra Ribe Kloster.
- 2: Skitse vedrørende fornyelse af Linde allé og nye belægninger ved Ribe Kloster.
- 3: Skrivelse af 17. marts 1994 fra Ribe Kloster, bilagt kopi af skrivelse af 10. marts 1994 fra Skov- og Naturstyrelsen.
- 4: Indkaldelse til mødet i dag.

Mødt var:

For Ribe Kloster, forstander Henrik Præstholt, Ribe.

For Ribe kommune, plantevæsenet, stadsgartner Viggo Pedersen og gartner Tom Nielsen, begge Ribe.

For Provstiudvalget, domprovst Jens Torkild Bak, Ribe.

For Danmarks naturfredningsforenings lokalkomite. Torkild Funder, Lustrup.

Fredningsnævnets formand konstaterede, at der er sket

behørig indkaldelse til mødet i dag.

Henrik Præstholm forelagde sagen. Han oplyste, at flere af træerne i Linde Allé er udlevet og bør udskiftes og tilføje, at andre træer af sikkerhedsmæssige hensyn allerede er blevet fældet. Ribe Kloster har ladet udarbejde planer for en fornyelse af Linde Allé. Ifølge planen skal alle de eksisterende træer i alléen og en stor elm ved Vildpære allé fældes. Der skal herefter plantes 18 nye lindetræer, som plantes med 9 på hver side af alléen. Træerne vil blive plantet med lidt større afstand mellem træerne end afstanden mellem de gamle træer. Det åbner mulighed for at anbringe en nødvendig gadelygte midt i alléen og en for enden af alléen, der er offentlig sti. Klostre har fået stillet i udsigt at kunne få tilskud til at forny belægningen i Linde Alléen, hvorfor der er udarbejdet planer herom. I følge de planer, der er udarbejdet, skal den eksisterende belægning fjernes og erstattes med en belægning bestående af chaussésten og pigsten svarende til de belægninger, der for en del år siden blev lavet syd for klosterbygningen og på parkeringspladsen øst for klosteret. Den midterste del af alléen belægges i en bredde af 1,25 meter med chaussésten og afgrænses på begge sider af en belægning af pigsten, således at belægningen vil have en samlet bredde af 4 meter. Holdepladsen syd for indkørslen til alléen påtænkes forsynet med græsarmering. Planernes gennemførelse kræver

imidlertid, at Fredningsnævnet meddeler dispensation fra bestemmelserne i § 3 og § 6 i kendelsen af 3. marts 1975 om fredning af Klosterhaven i Ribe.

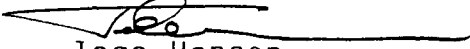
Ingen af de mødte havde indvendinger mod, at renoveringsplanerne for Linde Allè tillades i overnesstemmelse med det anførte og i øvrigt i det ansøgte omfang..

Fredningsnævnet drøftede sagen og besluttede, idet det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, at meddele Ribe Kloster dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 fra bestemmelserne i § 3 og § 6 i kendelsen vedrørende fredning af Klosterhaven i Ribe til projektets gennemførelse.

Sagen sluttet.

20 MAJ 1994

P. n. v.

Tage Hansen

PHA

Skov- og Naturstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

12 JUNI 1997

REG. NR. 5869.00

Fredningsnævnets afgørelse

i

**sagen om fældning af tre
fredede asketræer m.v.
i Stubs Allé i Ribe.**

(J. nr. 12/1997).

Med en skrivelse af 15. april 1997 fra Ribe Amt, natur - og planafdelingen, modtog fredningsnævnet en henvendelse fra Jørgen Nielsen, Birte Larsen, Grethe og Svend Erik Larsen om tre tætstående asketræer ved lygtepælen på parkeringspladsen ved Stubs Allé og et yderligere asketræ ud for Sct. Catharina kirkes østgavl. Alle træerne står i Klosterhaven, der er fredet ved fredningsnævnets kendelse, afsagt 3. marts 1975. Det fremgår af henvendelsen, at træerne er til gene for Klosterhavens naboer, fordi træerne kaster skygger i haverne ud mod Stubs Allé. Under nævnets behandling af sagen har Birte Larsen anmodet om, at fredningsnævnet meddeler dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til, at træerne fældes.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. maj 1997.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til, at de 3 tætstående asketræer og et yderligere asketræ, der står nord for lygtepælen, fældes på vilkår, at der genplantes 3 ahorntræer, som vist på vedhæftede skitse.

Sagens omstændigheder:

Ved fredningsnævnets kendelse, afsagt den 3. marts 1975, blev Klosterhaven ved Sct. Catharina Kirke i Ribe fredet. Det hedder i kendelsen blandt andet:

" Nævnet har ved sin således truffede beslutning i overensstemmelse med naturfredningslovens § 1 lagt vægt på, at haven i forbindelse med kirken og klostrets bygninger er af en sådan landskabelig værdi og har en sådan beliggenhed mod syd grænsede op til det åbne land, at området har væsentlig betydning for almenheden, ligesom haven må antages at være kulturhistorisk værdifuld.....".

Fredningsnævnet har herefter fastsat blandt andet følgende fredningsbestemmelser for Klosterhaven:

" 1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret.

.....

6.

Allétræerne og større fritstående træer må ikke fældes, topskæres, grenkappes eller iøvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse.

Ved fældning af døde træer, eller hvis en fældning kræves af sikkerhedsmæssige grunde, skal genplantning finde sted.

....."

I foråret 1996 rettede andragerne henvendelse til Ribe Kommune om de tre asketræer og træet ud for Sct. Catharina kirkes østgavl.

Det er uoplyst under sagen, hvad kommunen svarede andragerne.

I en skrivelse af 19. januar 1997 til Teknisk forvaltning har andragerne blandt andet anført:

" I svaret fra forvaltningen lover man at gå videre med sagen

til amtet og fredningsmyndighederne. Vi håber snart at høre positivt nyt fra disse drøftelser, da foråret jo nærmer sig og dermed den daglige forbitrelse over manglende lys i haven.

Det drejer sig stadig om de tre ekstremt tætstående træer ud for lygtepælen ved parkeringspladsen. Desværre undlod man i sidste skrivelse (12/7-96) at besvare to meget klare spørgsmål. De skal derfor gentages her.

1) Hvorfor kan man ikke som minimum beskære disse træer ? De har tydeligvis været beskåret før og bliver med garanti ikke grimmere af en fornyet beskæring.

2) Hvorfor har man plantet små nye træer på strækningen, hvis ikke det var meningen, at disse skulle erstatte de gamle træer ? De er jo allerede ødelagt p.g.a. manglende plads.

Selv under behørig hensyntagen til amt og fredningsmyndigheder er det vel muligt for kommunen at lade fornuften diktere en slags politik på området ? Det synes ikke at være tilfældet i øjeblikket, da man på en strækning på ca. 100 meter har præsteret en totalt kaotisk og uhensigtsmæssig beplantning, der i forhold til den øvrige del af alleen er mildt sagt tåbelig. Vi håber, at forvaltningen endnu en gang vil besigtige forholdene, og vi står gerne til rådighed for yderligere drøftelser, hvis det skønnes nødvendigt.....

Vi har ingen eftermiddagssol i haven.... prioriterer Ribe Kommune generelt træer højere end borgernes trivsel ?"

I en skrivelse af 13. februar 1997 til Ribe Amts Fredningsafdeling, anmodede kommunen som følge af vedholdende henvendelser fra Klosterhavens naboer om risikoen for stormfældning og gener ved skyggevirksomhed fra træerne i Klosterhaven fredningsnævnet om at lade udarbejde en tilstandsrapport vedrørende træerne i haven. Skrivelsen var vedlagt andragernes brev af 19. januar 1997.

Ribe Amt videresendte ved skrivelsen af 15. april 1997 sagen til

fredningsnævnet. Amtet har blandt andet anført i fremsendelses-skrivelsen:

" Siden gennemførelsen af fredningen af Klosterhaven i Ribe har de gamle træer i haven flere gange været gjort til genstand for en nærmere vurdering, herunder også træernes sundhedstilstand. Dette har ført til, at nogle træer er fældet, reduceret/tyndet i kronen, og der er foretaget genplantninger.

Det kan således oplyses, at havens træer i 1976, i midten af 80 - erne og igen i 1992 har været vurderet af yderst kompetente fagfolk. Det er derfor amtets Natur - og Planafdelings opfattelse, at henvendelsen reelt mere " går på " en vurdering af, hvorvidt man skal imødekomme naboernes ønsker under hensyntagen til de gener, der fremføres.

Indgreb - uanset om der er tale om fældning eller reducere af kronen på træerne - vil således som fredningsbestemmelserne er udformet, kræve Fredningsnævnets stillingtagen i relation til naturbeskyttelseslovens § 50 (dispensationsbestemmelserne).

Såfremt nævnet beslutter at realitetsbehandle sagen på ny og i den forbindelse vil foretage en besigtigelse, kan det anbefales, at man udover naboerne og kommunen også indkalder Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, idet Klosterhave - fredningen i sin tid blev rejst af foreningen....."

I en skrivelse af 21. april 1997 henledte andragerne fredningsnævnets opmærksomhed på, at deres henvendelse vedrørte tre tætstående asketræer ud for lygtepælen ved parkeringspladsen samt yderligere et træ ud for Sct. Catharinæ kirkes gavl. Det hedder herefter blandt andet i skrivelsen:

" Samtidig vil vi gerne benytte lejligheden til endnu en gang at fremhæve de gener, de høje træer påfører os og i øvrigt de andre beboere med haver ud mod Stubs Allé.

Træerne står som en mur, som solen ikke kan trænge igennem, og

vore haver henligger derfor i skygge allerede fra kl. ca. 17.00 (medens vi i de første år fra 1980 havde sol i haven til kl. 19.30). Derudover er den pågældende beplantning uhensigtsmæssig og grim, ligesom den hæmmer de nyplantede træers vækst.

Vi er fortsat af den overbevisning, at natur i byen nødvendigvis skal passes og plejes under hensyntagen til de mennesker, der dog skal bo på stedet.

Vi ser frem til en besigtigelse og drøftelse (så vi er enige om, hvilke træer vi taler om) og ikke mindst ser vi frem til en snarlig løsning af vort problem (dvs. foråret 1997 !) "

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. maj 1997.

I fredningsnævnets forhandlingsprotokol er følgende anført om mødet:

" Mødt var:

Andragerne Birte Larsen, Grethe og Svend Erik Larsen, alle Ribe.

For Ribe Amt, Natur - og Planafdelingen, topograf Jørgen Ellegaard, Ribe.

For Ribe kommune, afdelingsarkitekt Sonne og stadsgartner Viggo Pedersen, begge Ribe.

For Sct. Catharinæ sogns menighedsråd næstformanden Eva Grønhøj og kirkeværge Thorvald Petersen, begge Ribe.

For Danmarks Naturfredningsforening, seminarielektor Uffe Eskildsen, Ribe.

Fredningsnævnets formand konstaterede, at der er sket behørig ind-

kaldelse til nævnets møde i dag.

Fredningsnævnets formand redegjorde for baggrunden for mødet og oplyste, at Jørgen Nielsen, Grethe Larsen, Svend Erik Larsen og Birte Larsen har rettet henvendelse til nævnet om fældning eller pleje af tre tætstående asketræer ved lygtepælen og et yderligere træ, der alle står ud for Sct. Catharinæ kirkes østgavl.

Birte Larsen oplyste, at de tre tætstående asketræer ved lygtepælen er blevet beskåret for 10 - 15 år siden. I de mellemliggende år er træerne vokset på ny, så de står som en mur og kaster skygger ind i haverne ud mod Stubs Allé. Der er i de forløbne år foretaget nyplantninger. Det ses tydeligt, at de gamle og misrøgtede træer ikke giver plads til de nye træer. Hertil kommer, at de gamle beskårne træer er vokset uens, så de efterlader et uæstetisk indtryk. Fredningsnævnet bør tage stilling til, om træerne skal fældes eller beskæres, så der kan blive plads til de nyplantede træer i alléen.

Stadsgartner Viggo Pedersen bemærkede, at asketræerne er blevet beskåret for en del år siden. I de mellemliggende år har de sat nye grenskud, men væksten efterlader ikke indtrykket af tre harmoniske træer. Der er ikke noget til hinder for, at de tre asketræer beskæres på ny, men beskæringen betyder, at træernes ved bliver blødt, og at træerne kommer til at ligne kakkelovnsrør, fordi de nye grenskud sidder i barken.

Jørgen Ellegaard anførte, at kronerne på de tre asketræer blev "sænket" for en del år siden. Træerne har sat nye grene. Helhedsindtrykket af de tre asketræer er dårligt både sommer og vinter, fordi træernes naturlige harmoni er gået til ved beskæringen. I denne sammenhæng skal det understreges, at det er de store kraftfulde træer, der giver den fredede allé karakter. Hvis alléen skal bevares, er det nødvendigt at vurdere, om de tre asketræer skal fældes, eller det er tilstrækkeligt at iværksætte plejeforanstaltninger. Det er tvivlsomt, om plejeforanstaltninger kan bedre indtrykket af træerne. Fredningsnævnet skal ved afgørelsen af sagen tilstræbe, at der også i fremtiden skal være en fredet allé i Klo-

sterhaven; det kræver, at der tages stilling til den nødvendige genplantning i forbindelse med fældning af gamle træer i alléen.

Afdelingsarkitekt Sonne bemærkede, at den fredede allé skal bevares. Han tvivler på, at alléen kan bevares ved en fortsat beskæring af asketræerne. Det er hans opfattelse, at asketræerne bør fældes nu og erstattes af nyplantninger, således at balancen i alléen bevares. Han påpegede, at et fjerde asketræ ud mod parkeringspladsen ligeledes er blevet topskåret, og nu står med et uharmonisk udseende, der skæmmer alleen. Kommunen indstiller derfor til nævnet, at de tre tætstående asketræer og det fjerde topskårne asketræ fældes, og at der sker genplantning med to ahorn, der hvor de tre træer står, og et tredje ahorntræ, hvor det topskårne asketræ står.

Uffe Eskildsen anførte, at de store træer i Stubs Allé er attraktive og skaber miljø i bymidten. De tre asketræer, sagen blandt andet vedrører, ser imidlertid jammerlige ud, fordi beskæringen af dem har ført til tre uharmoniske træer. Danmarks Naturfredningsforening kan tiltræde, at disse tre asketræer og det topskårne asketræ fældes, men de fire træer skal erstattes af nyplantninger, så der stadig er en allé i Klosterhaven.

Birte Larsen henledte nævnets opmærksomhed på, at andragernes henvendelse til nævnet ikke alene drejer sig om de tre asketræer ved lygtepælen, men tillige et træ som står umiddelbart ud for kirkens østgavl; dette træ kaster også skygger til gene for haven bag andragernes hus. Det er andragernes opfattelse, at dette træ også skal fældes.

De øvrige mødende anførte heroverfor, at i betragtning af at dette træ står umiddelbart ud for kirkens gavl, som i sig selv kaster skygger, og at træet ser sundt og rask ud, er der intet, bortset fra skyggegenerne fra træet som taler for, at det skal fældes. Nævnet bør alene meddele dispensation til, at de fire asketræer ud mod parkeringspladsen fældes og erstattes af tre ahorn.

Fredningsnævnets formand sluttede forhandlingerne.....".

Fredningsnævnets afgørelse:

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, som er fastsat i forbindelse med fredningen af Klosterhaven, at havens karakter skal søges bevaret, at træerne i haven og alléerne ikke må fældes, topskæres, grenkappes eller i øvrigt undergives en behandling, som fører til, at træerne ødelægges, samt at der skal ske genplantning ved fældning af træer. Ved disse bestemmelser er det fastlagt, at træerne i Klosterhaven skal bibeholdes i videst muligt omfang. Den omstændighed, at havens træer kaster skygger, som kan være til gene for dens naboer, kan ikke begrunde fældning af havens træer.

Træet umiddelbart øst for Sct. Catharina kirkes gavl fremstår som et sundt og ikke plejekrævende træ. Der er derfor ikke grundlag for at beslutte, at dette træ skal fældes eller topskæres.

De tre tætstående topskårne asketræer ved lygtepælen og det nord herfor stående topskårne asketræ fremstår som fire misrøgtede træer, der ikke harmonerer med de øvrige træer i den fredede Klosterhave. Fredningsnævnet finder derfor, at det af hensyn til formålet med fredningen af Klosterhaven er nødvendigt, at disse fire træer fældes, og at der i forbindelse hermed genplantes tre ahorntræer, således at den fornødne fornyelse af Klosterhaven sikres, for at haven også i fremtiden kan bevare sin landskabelige og kulturhistoriske værdi for Ribe by.

Som følge af det anførte meddeler fredningsnævnet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 til fældning af de fire nævnte topskårne asketræer på vilkår, at der sker genplantning af tre ahorntræer som vist på vedhæftede rids.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2300 København Ø, af Jørgen Nielsen, Margrethe Larsen, Anne Lar-

sen, Birte Larsen og Carl Vilhelmsen, Ribe Kommune, Ribe Amt, Danmarks Naturfredningsforening, Sct. Catharinæ Kirkes menighedsråd, Skov - og Naturstyrelsen, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives til fredningsnævnet, der videresender sagen til Naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes før klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, førend afgørelsen er færdigbehandlet og stadfæstet af Naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnet for Ribe Amts Fredningskreds,
Esbjerg, den 11. juni 1997.

Tage Hansen

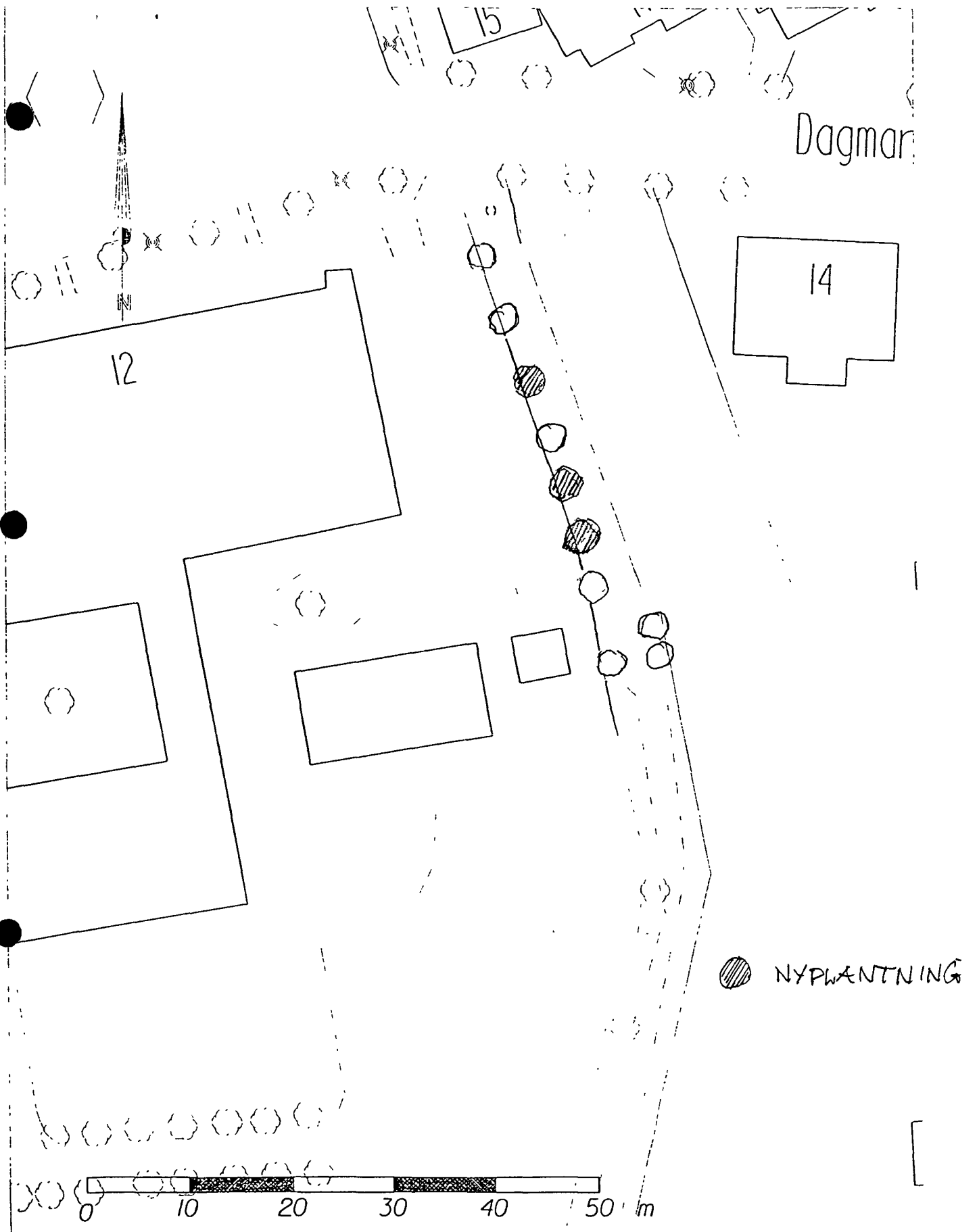

PHA

Skov- og Naturstyrelsen

8. kontor

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

F 804134	F 804155	F 803244
F 804152	F 804151	F 803242
F 804114	F 804113	F 803224

Plan over

Stubsallé

12. 97

tegn. nr..

Mål 1:500

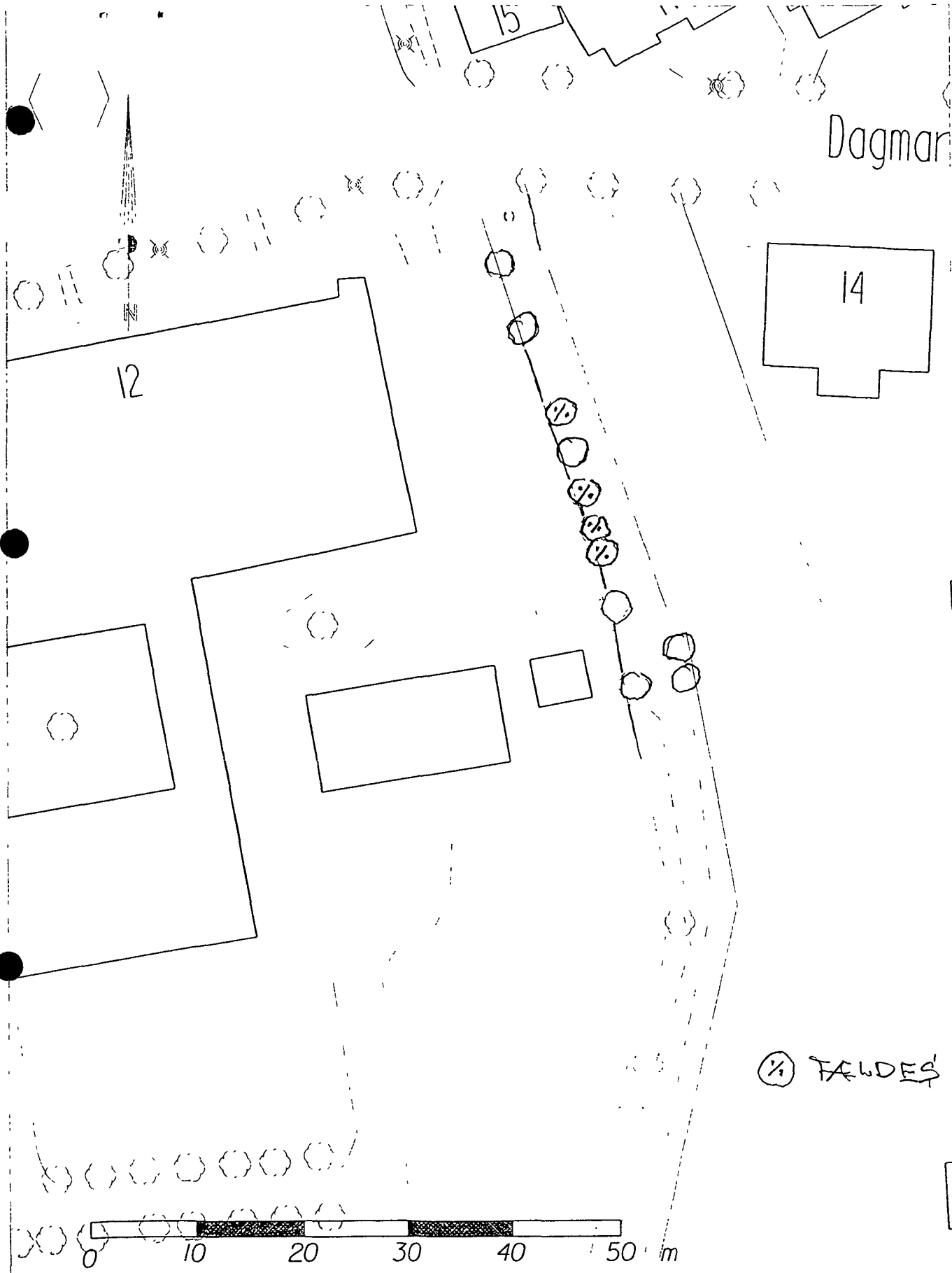
Proj: ES/G.

Dato: 30. maj 1997

Ribe Kommune Teknisk Forvaltning
KORTSEKTIONEN

4/6-97

Buge nro 2
6760 Ribe
Tel 79 89 89 89
Fax 79 89 89 92

⊗ FÆLDES

F804134	F804133	F803244
F804132	F804131	F803242
F804114	F804113	F803224

Plan over

Stubsallé

12 97
4/6-97

tegn nr:

Mål 1:500

Proj: ES/G.

Dato: 30. maj. 1997

Ribe Kommune Teknisk Forvaltning
KORTSEKTIONEN

Besøge file 2
6760 Ribe
Tlf 79 89 89 89
Fax 79 89 09 92

16 JUNI 1998

REG. NR. 5869. 00.

**Fredningsnævnets afgørelse
i sagen om fældning af et
elmetræ, der står ud mod
Badstuegade i Ribe.**

(J. nr. 31/1997)

I en skrivelse af 12. oktober 1997 har Sct. Catharinæ sogns menighedsråd ansøgt om dispensation til at fælde et større fritstående elmetræ, der står i Klosterhaven umiddelbart til højre for indgangslågen set fra Badstuegade, samt til at plante et lindetræ forskudt en smule mod vest i forhold til elmetræets placering. Det fremgår af skrivelsen, at menighedsrådet er af den opfattelse, at elmetræet er gået ud, fordi det ikke har sat blade i sommeren 1997, angiveligt som følge af et angreb af elmesyge.

Der er den 3. marts 1975 afsagt kendelse om fredning af Klosterhaven blandt andet indeholdende bestemmelse om, at træer ikke må fældes.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele menighedsrådet den ansøgte dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har i forbindelse med behandlingen af sagen anmodet Ribe Amt, Natur - og planafdelingen, om en udtalelse.

Amtet har meddelt nævnet

" at amtet kan anbefale, at elmen snarest muligt fældes, og at der sker genplantning som ansøgt. Forskydningen af linden i forhold til elmens placering synes umiddelbart udmærket, idet

Skov- og Naturstyrelsen
1211/9.0001

man ad åre vil opnå en bedre visuel balance i træbevoksningen ud mod Badstuegade....."

Fredningsnævnet har endvidere anmodet Danmarks Naturfredningsforening om en udtalelse.

Naturfredningsforeningen har i en skrivelse af 2. december 1997 meddelt, at foreningen

" kan bifalde planerne om at fælde det syge elmetræ og plante nyt som beskrevet ".

Fredningsnævnets afgørelse:

I overensstemmelse med de oplysninger, der er forelagt nævnet, er det ubetænkeligt at antage, at elmetræet til højre for indgangslågen til pladsen nordvest for Sct. Catharinæ kirke er angrebet af elmesyge og døende. Fredningsnævnet meddeler derfor Sct. Catharinæ sogns menighedsråd dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 jfr. fredningsbestemmelsernes § 6, stk. 2, til at fælde elmetræet og erstatte det med et lindetræ, der plantes som anvist på det kortbilag, der er vedhæftet denne afgørelse.

Nævnet skal beklage, at sagen ved en fejltagelse ikke er færdigbehandlet inden for rimelig tid.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, af andrageren, Ribe Kommune, Ribe Amtskommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov - og Naturstyrelsen, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

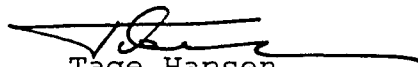
Klage indgives til fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og afgørelsen stadfæstet af Naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnet for Ribe amts fredningskreds,
Esbjerg, den 15. juni 1998.

Tage Hansen,
formand.

Skov- og Naturstyrelsen

8. kontor

Haraldsgade 53

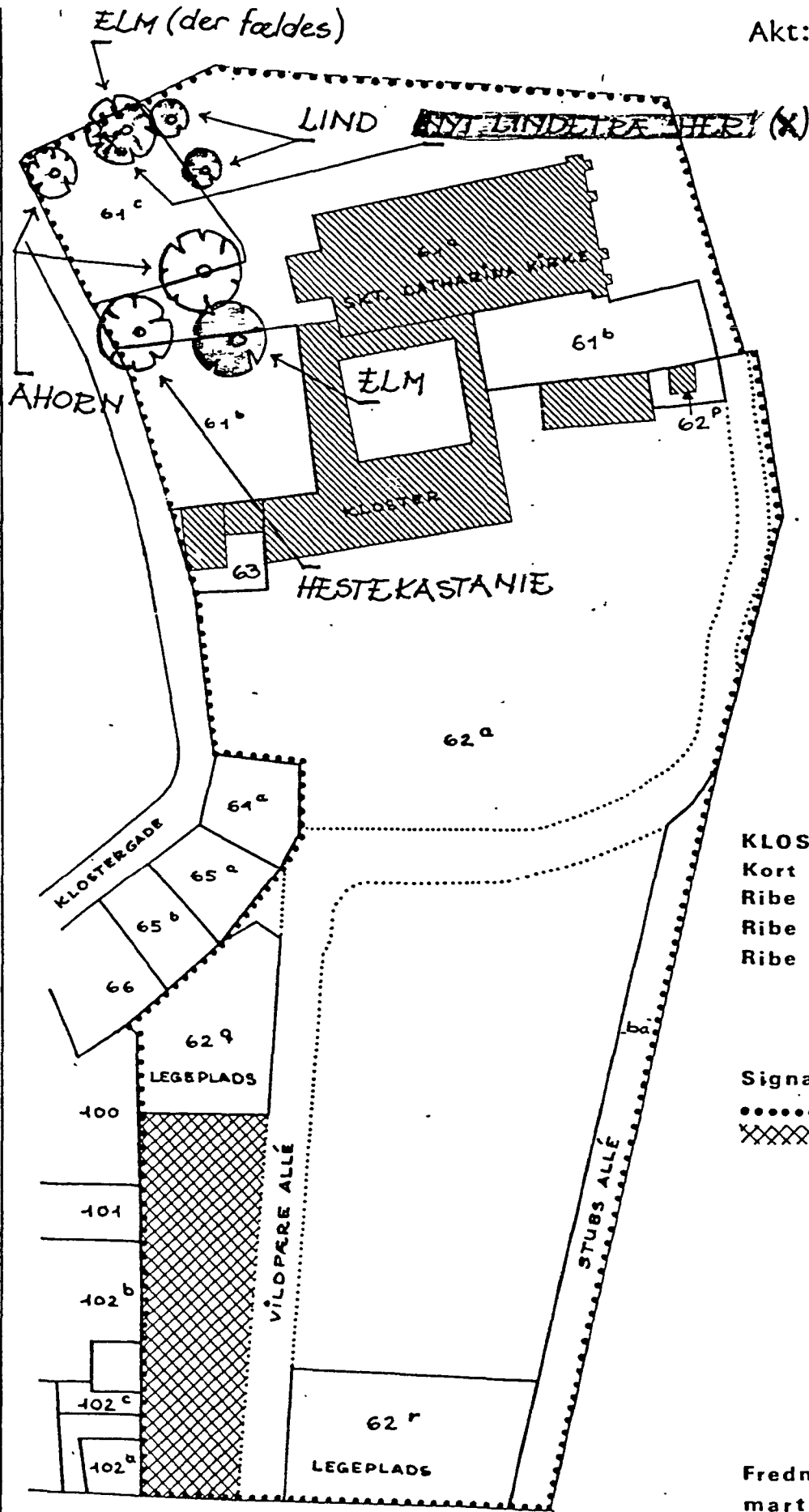
2100 København Ø.

At denne kort-genpart er nøjagtig genpart af de originale kort vedrørende ejendommen(e)

mtr. nr. 61^a, 61^b, 61^c, 62^a, 62^b, 62^c, 62^d, 62^e, 62^f, 62^g, 62^h, 62ⁱ, 62^j, 62^k, 62^l, 62^m, 62ⁿ, 62^o, 62^p, 62^q, 62^r, 62^s, 62^t, 62^u, 62^v, 62^w, 62^x, 62^y, 62^z, 63, RIBE KØBSTADS BYGRUNDE RIBE AMT
attesteres herved. RIBE d. 11 APRIL 1975 Nem: FREDNINGSPLANUDVALGET.

Juristkontoret genpartskafferred. TII bor.

Akt: Skab nr.
(udfyldes af dommerkontoret)

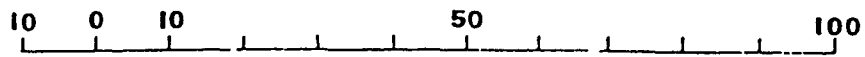

KLOSTERHAVEN I RIBE
Kort over del af
Ribe Bygrunde
Ribe Kommune
Ribe Amt

Signaturer :
..... fredningsgrænse
XXXXXX evt. pakeringsplads

Fredningsplanudvalget
marts 75

målestok 1:1000

31/11-97
19/11-97.

19 DEC. 2000

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Fredningsnævnet har modtaget en ansøgning fra Skt. Catharinæ Sogns menighedsråd, Ribe, om dispensation til at genoprette beplantningen i klosterhaven vest for kirken samt at reducere højden på højen ud for kirkens indgangsportal. Da klosterhaven omkring Skt. Catharinæ kirke er fredet, skal fredningsnævnet meddele menighedsrådet dispensation til at gennemføre arbejdet.

Fredningsnævnet har behandlet sagen og har besluttet at meddele menighedsrådet dispensation til at genoprette træbeplantningen og at reducere højden på højen vest for kirkens indgangsportal med 1 til 1,3 meter.

Der er forelagt fredningsnævnet følgende oplysninger om sagen:

Klosterhaven ved Skt. Catharinæ kirke blev fredet ved kendelse afsagt den 3. marts 1975. Sagen om fredningen af klosterhaven blev rejst af Danmarks Naturfredningsforening ved et brev af 30. september 1974 til fredningsnævnet. I brevet har naturfredningsforeningen blandt andet anført, at

" Sct. Catharinæ kloster med kirke og have er et af Danmarks mest særprægede anlæg og ganske enestående i landet. Nu som i 1288, da dominikanerne fik overladt grunden i byens udkant, åbner denne sig mod syd til de grønne enge. Hvor klosterhaven slutter, begynder landet. Intet andet sted i det ganske land har en sådan grænse stået uændret gennem mere end 700 år.....

Rundt om dette stadigt vekslende bygningsanlæg af kirke og kloster samt forsvundne stalde og lader m.m. lå kir-

Miljø- og Energiministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1996 - 1211/a - 0001

Akt. nr. 32

læggelsen af jernbanen, da Dagmargade førtes igennem på tværs af kirkegården i nord til den tilstødende Badstuegade.....

For nogle år siden blev kirkegårdsarealet øst for kirken udlagt til parkeringsplads. Så meget vigtigere er det, at kirkegården i vest og den store klosterhave i syd er næsten intakt. Den er ganske vist ikke urørt, men den har stort set bevaret sine grænser fra 1228, af hvilken den vestlige endnu markerer sig i forløbet af stier og alleer med rester af en beplantning fra før 1800-tallets midte."

Danmarks naturfredningsforening har herefter anført i brevet, at det er foreningens opfattelse, at der knyttede sig så betydelige fredningsmæssige og kulturhistoriske interesser til klosterhaven, at haven burde sikres ved en fredning.

Fredningsnævnet tog med visse ændringer fredningspåstanden til følge og anførte i begrundelsen for afgørelsen, at haven i forbindelse med kirken og klostrets bygninger er af en sådan landskabelig værdi og har en sådan beliggenhed mod syd grænsende til det åbne land, at området har en væsentlig betydning for almenheden, ligesom haven må antages at være af kulturhistorisk værdi. Fredningsnævnet fastsatte herefter blandt andet følgende fredningsbestemmelser for klosterhaven:

"1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret.

Arealet skal fortsat drives som have.

.....

6.

Allétræerne og større fritstående træer må ikke fældes, topskæres, grenkappes eller i øvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse.

Ved fældning af døde træer, eller hvis en fældning kræves af sikkerhedsgrunde, skal genplantning finde sted.

....."

Under orkanen den 3. december 1999 blev en 200 år gammel hestekastanie, der stod ved muren ved indgangen fra Klostergade til pladsen vest for Skt. Catharinæ kirke, og et elmetræ, der stod på den græsklædte høj vest for kirkens indgangsportal, stormfældet. Elmetræet dannede par med et 100-årigt ahorntræ, der står enligt tilbage på højen. Skt. Catharinæ sogns menighedsråd anmodede herefter Valdemar Carlsens Tegneste ApS, Århus, om at udarbejde et projekt til genopretning af anlægget.

I et brev af 24. marts 2000 til stiftsøvrigheden har kirkegårds konsulent Mette Fauerskov, Valdemar Carlsens Tegneste ApS, blandt andet anført:

"

I klosterhaven er de sidste par år fældet yderligere 2 store træer, et elmetræ og en ahorn, der begge stod i havens nordlige del, hvor der nu findes et ca. 20 år gammelt lindetræ, samt et lindetræ, der er plantet for 2 år siden.

I forbindelse med restaureringen i begyndelsen af 1900'tallet er terrænet langs kirken og klosteret samt i grusvejens tracé sænket betydeligt. Teglmuren står i det gamle, høje niveau, hvorfra græsarealer skrånede ned mod grusvejen. Tilsvarende står det tilbageblevne ahorntræ i et ældre terrænniveau på en stærkt hvælvet og græsklædt bakkeform.

Som helhed fremtræder området som et rumligt og veldefineret anlæg med et forment prægt, samtidig med at det har en enkel og uprætentiøs karakter.

Jeg er enig med menighedsrådet i, at anlæggets helhed og

karakter skal fastholdes, og i at der bør plantes nye træer.

Det anbefales at plante nye træer dels fordi træerne giver klosterhaven karakter og frodighed, og dels fordi træerne giver anlægget en 3. dimension, der i størrelse harmonerer med bygningsanlægget. Da anlægget er usymmetrisk, bør træerne placeres spredt og tilfældigt, på samme måde som tidligere. Ligeledes kan der vælges forskellige træsorter. Jeg vil anbefale, at der i græsarealerne mod Badstuegade og Klostergade nyplantes 2-3 træer, f. eks. hestekastanie (*Aesculus hippocastanum*) og ask (*Fraxinus excelsior*), som begge er traditionelle kirkegårdssorter.

I rotunden foran tårnindgangen har træerne tidligere udgjort et karakter- og stemningsgivende par - en virkning der især har gjort sig gældende når man forlod kirken.

Jeg er enig i, at der igen skal være 2 træer ud for tårnindgangen.

Dette kan gøres på én af følgende to måder:

1. Hvor elmetræer stod, plantes et nyt træ, der i så fald bør være en ahorn (*Acer pseudoplatanus*). At de to træer ikke har samme størrelse er acceptabelt, idet de jo står i et historisk anlæg.

2. Ahorntræet fældes, højden på græshøjen reduceres med 1-1,3 meter og der nyplantes 2 træer. Jeg finder, at der er grund til at reducere højden af græshøjen af flere grunde:

- a. Højen har sin udstrækning og højde som en følge af, at de træer er blevet bevaret, da det omkringliggende terræn blev sænket. Da nu det ene træ er fældet, er denne forudsætning ændret.

- b. Højen giver de besøgende et ukorrekt indtryk af at

være en gravhøj.

c. Højen er højere end græsarealet langs teglmuren og virker som en visuel barriere i anlægget.

I forbindelse med afgravning, er det vigtigt at bevare den smukke hvælvede form på skråningsfoden.

Som nye træer foreslås det at vælge storbladet lind (Tilia platyphyllos) eller småbladet lind (Tilia cordata), som begge er traditionelle kirkegårdstræer, og som har en elegant og regelmæssig form, der vil harmonere smukt med kirken.

Træerne skal udvikles til fuldkronede træer, men sorterne af lind har den fordel, at de tåler beskæring, hvilket kan blive nødvendigt engang p.g.a. nærheden til kirken.

Efter nærmere overvejelse, er jeg mest stemt for forslag 2, idet det er den løsning, der på lang sigt vil give det mest sammenhængende helhedsindtryk....."

Menighedsrådet behandlede sagen på rådets møde den 10. maj 2000, hvor rådet besluttede at ansøge provstiudvalget, stiftsøvrigheden og fredningsnævnet om en principiel godkendelse til at realisere det forslag, som kirkegårds konsulent Mette Fauerskov har betegnet som forslag 2.

Provstiudvalget har i et brev af 9. juni 2000 til Skt. Catharinæ sogns menighedsråd oplyst, at provstiudvalget på sit møde den 7. juni 2000 har vedtaget, at der meddeles menighedsrådet principiel godkendelse til at iværksætte en genopretning af træbeplantningen m.v. i klosterhaven i overensstemmelse med kirkegårds konsulent Mette Fauerskovs forslag 2.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 17. november 2000.

I mødet deltog for menighedsrådet og kirken menighedsrådsmedlemmerne, formanden Otto Ladegård, næstformanden Eva Grønhøj Nielsen, Loa Sander, kirkeværge Thorvald Petersen og kirketjener Simon Schmidt, for provstiudvalget og stiftsøvrigheden fuldmægtig Brandi Hansen, for amtet topograf Jørgen Ellegaard, for Ribe kommune gartner Aksel Iversen, alle Ribe, og for Friluftsrådet Aksel Pedersen, Glejbjerg.

Under besigtigelsen redegjorde menighedsrådets næstformand, Eva Grønhøj Nielsen, for menighedsrådets overvejelser vedrørende de 2 forslag, som kirkegårds konsulent Mette Fauerskov har udarbejdet vedrørende retablering klosterhaven vest for Skt. Catharinæ kirke, og fremhævede, at menighedsrådet søger dispensation til at gennemføre det forslag, som benævnes forslag 2 i kirkegårds konsulentens brev af 24. marts 2000. Dette forslag indebærer, at der skal plantes 2 eller 3 hestekastanietræer eller asketræer på græsarealet mod Badstuegade og Klostergade, at det tilbageværende ahorntræ på den græsklædte høj vest for kirken skal fældes, at højens højde skal reduceres med 1 til 1,3 meter, at højens hvælvede form på skråningsfoden skal bibeholdes, at højen fortsat skal være græsklædt, og at der skal plantes to nye træer på højen; det er menighedsrådets opfattelse, at der bør plantes storbladede lindetræer på højen, dels fordi denne træsort er traditionelt kirkegårdstræ, dels fordi lindetræer har en elegant form, som vil harmonere smukt med kirken. Det er væsentligt, at højens højde mindskes for at visualisere kirkens indgangsportal.

Kirkeværge Thorvald Petersen tilføjede, at højen ikke blev sløjfet i forbindelse med restaureringen af klosterhaven i begyndelsen af 1900'tallet, fordi de to træer, der stod på højen, allerede dengang var velvoksne. Grusvejens tracé blev sænket, hvorved højen blev meget synlig og markant i klosterhaven; højen har imidlertid en sådan størrelse, at den mere eller mindre skjuler kirkens indgangsportal set fra Klostergade.

Brandi Hansen oplyste, at stiftsøvrigheden ikke har indvendinger mod, at fredningsnævnet meddeler menighedsrådet dispensation til at gennemføre det forslag, som kirkegårds kon-

sulent Mette Fauerskov har udarbejdet som forslag 2. Gennemførelsen af dette forslag indebærer, at kirkens indgangsportal bliver synliggjort, og at harmonien i klosterhavens genskabes, selvom projektet indebærer, at det tilbageværende ahorntræ på højen skal fældes. Det er stiftsøvrighedens opfattelse, at der bør vælges forskellige træsorter til erstatning for de stormfældede træer og det ahorntræ, der skal fældes i forbindelse med omlægningen af højen.

Topograf Jørgen Ellegaard anførte, at amtet ikke har indvendinger mod det ansøgte projekt men henstiller, at der ikke plantes hestekastanier på græsarealerne indenfor kirkemuren, fordi denne træsort ikke er tilstrækkelig lysåben. På dette areal bør der vælges asketræer, der er en lysåben træsort, som vil klæde lindetræerne, der skal plantes på højen. Det er væsentligt for at bevare harmonien, at der ikke plantes for mange træer i denne del af klosterhaven, og at der vælges træsorter, der klæder hinanden.

Aksel Petersen bemærkede, at Friluftsrådet ikke har bemærkninger til menighedsrådets ansøgning om dispensation; rådet kan tiltræde, at højens højde reduceres med 1 til 1,3 meter.

Efter forhandling var de mødte enige om, at der bør vælges asketræer til græsarealerne ud mod Badstuegade og Klostergade, og storbladede lindetræer til erstatning for beplantningen på højen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ved fredningen af klosterhaven bestemte fredningsnævnet, at havens karakter skulle søges bevaret, og at der derfor skulle ske genplantning efter fældning af træer. Det lægges til grund, at højens højde skyldes den sænkning af grusvejens tracé, der fandt sted i forbindelse med arealets restaurering i begyndelsen af forrige århundrede, fordi de to træer, der dengang voksede på højen skulle bevares. I betragtning af at højen virker som en visuel barriere i klosterhaven, at kirkens markante indgangsportal vil blive mere synliggjort, såfremt højens højde reduceres, og at højen herefter vil har-

monere bedre med de omliggende græsklædte arealer, finder fredningsnævnet ikke, at det strider mod formålet med fredningen af klosterhaven, at højens højde reduceres som foreslået af kirkegårds konsulent Mette Fauerskov. Menighedsrådets forslag til fældning af det tilbageværende ahorntræ på højen, samt genplantning efter de stormfældede træer og nyplantning af to træer på højen er i øvrigt i overensstemmelse med intentionerne bag fredningen af haven og sikrer, at havens helhed og karakter fastholdes. Fredningsnævnet meddeler derfor menighedsrådet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i kendelsen om fredningen af klosterhaven i Ribe til at gennemføre det foreslåede projekt på vilkår, at der plantes 2 til 3 asketræer på arealerne ud mod Badstuegade og Klostergade, at højens hvælvede form på skråningsfoden genskabes efter afgravningen af 1 til 1,3 meter jord fra højens krone, og at der til genplantningen på højen anvendes storbladede lindetræer.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for naturklagenævnet, Frederiksborggade 14, 1360 København K, af Skt. Catharina sogns menighedsråd, Ribe stiftsøvrighed, provstiudvalget, Ribe amtskommune, Ribe kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov - og naturstyrelsen, Friluftsrådet, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, førend afgørelsen er færdigbehandlet og stadfæstet af naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnets journalnummer er 21/2000.

Esbjerg, d.18.december 2000.

Vagn Kastbjerg

Skov- og Naturstyrelsen

1. kontor

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

01 MAJ 2001

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMT

Fredningsnævnet har den 15. januar 2001 modtaget et brev af 14. januar 2001 fra Sct. Catharinæ Sogns menighedsråd, Ribe, om dispensation til at plante to småbladede lindetræer på højen ud for kirkens indgangsportal, samt om tilladelse til at fælde et 20 år gammelt og stormskadet lindetræ på græsarealet i Klosterhavens nordlige del og at erstatte træet med en vortebirk eller et lindetræ. Da Klosterhaven omkring Sct. Catharinæ kirke er fredet, og da det fremgår af fredningsbestemmelserne, at større fritstående træer i haven ikke må fældes uden fredningsnævnets tilladelse, skal fredningsnævnet meddele menighedsrådet dispensation hertil.

Fredningsnævnet har behandlet sagen og har besluttet at meddele menighedsrådet de ansøgte dispensationer.

Der er forelagt fredningsnævnet følgende oplysninger om sagen:

Klosterhaven ved Sct. Catharinæ kirke blev fredet ved kendelse afsagt den 3. marts 1975. I begrundelsen for afgørelsen anførte fredningsnævnet, at haven i forbindelse med kirken og klostrets bygninger er af en sådan landskabelig værdi og har en sådan beliggenhed mod syd grænsende til det åbne land, at området har en væsentlig betydning for almenheden, ligesom haven må antages at være af kulturhistorisk værdi. Fredningsnævnet fastsatte herefter blandt andet følgende fredningsbestemmelser for klosterhaven:

"1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret.

Arealet skal fortsat drives som have.

.....

6.

Allétræerne og større fritstående træer må ikke fældes, topskæres, grenkappes eller i øvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse.

Ved fældning af døde træer, eller hvis en fældning kræves af sikkerhedsgrunde, skal genplantning finde sted.

....."

Under orkanen den 3. december 1999 blev en 200 år gammel hestekastanie, der stod ved muren ved indgangen fra Klostergade til pladsen vest for Sct. Catharinæ kirke, og et elmetræ, der stod på den græsklædte høj vest for kirkens indgangsportal, stormfældet. Elmetræet dannede par med et 100-årigt ahorntræ, der står enligt tilbage på højen. Sct. Catharinæ sogns menighedsråd anmodede herefter Valdemar Carlsens Tegnestue ApS, Århus, om at udarbejde et projekt til genopretning af denne del af Klosterhaven.

I et brev af 24. marts 2000 til stiftsøvrigheden anførte kirkegårds konsulent Mette Fauerskov, Valdemar Carlsens Tegnestue ApS, blandt andet:

"

I klosterhaven er de sidste par år fældet yderligere 2 store træer, et elmetræ og en ahorn, der begge stod i havens nordlige del, hvor der nu findes et ca. 20 år gammelt lindetræ, samt et lindetræ, der er plantet for 2 år siden.

I forbindelse med restaureringen i begyndelsen af 1900'tallet er terrænet langs kirken og klosteret samt i grusvejens tracé sænket betydeligt. Teglmuren står i det gamle, høje niveau, hvorfra græsarealer skråner ned mod

grusvejen. Tilsvarende står det tilbageblevne ahorntræ i et ældre terrænniveau på en stærkt hvælvet og græsklædt bakkeform.

Som helhed fremtræder området som et rumligt og veldefineret anlæg med et fornemt præg, samtidig med at det har en enkel og uprætentiøs karakter.

Jeg er enig med menighedsrådet i, at anlæggets helhed og karakter skal fastholdes, og i at der bør plantes nye træer.

Det anbefales at plante nye træer dels fordi træerne giver klosterhaven karakter og frodighed, og dels fordi træerne giver anlægget en 3. dimension, der i størrelse harmonerer med bygningsanlægget. Da anlægget er usymmetrisk, bør træerne placeres spredt og tilfældigt, på samme måde som tidligere. Ligeledes kan der vælges forskellige træsorter. Jeg vil anbefale, at der i græsarealerne mod Badstuegade og Klostergade nyplantes 2-3 træer, f. eks. hestekastanie (*Aesculus hippocastanum*) og ask (*Fraxinus excelsior*), som begge er traditionelle kirkegårdssorter.

I rotunden foran tårnindgangen har træerne tidligere udgjort et karakter- og stemningsgivende par - en virkning der især har gjort sig gældende når man forlod kirken.

Jeg er enig i, at der igen skal være 2 træer ud for tårnindgangen.

Dette kan gøres på én af følgende to måder:

1. Hvor elmetræer stod, plantes et nyt træ, der i så fald bør være en ahorn (*Acer pseudoplatanus*). At de to træer ikke har samme størrelse er acceptabelt, idet de jo står i et historisk anlæg.

2. Ahorntræet fældes, højden på græshøjen reduceres med 1-1,3 meter og der nyplantes 2 træer.

.....

Som nye træer foreslås det at vælge storbladet lind (Tilia platyphyllos) eller småbladet lind (Tilia cordata), som begge er traditionelle kirkegårdstræer, og som har en elegant og regelmæssig form, der vil harmonere smukt med kirken.

Træerne skal udvikles til fuldkronede træer, men sorterne af lind har den fordel, at de tåler beskæring, hvilket kan blive nødvendigt engang p.g.a. nærheden til kirken.

Efter nærmere overvejelse, er jeg mest stemt for forslag 2, idet det er den løsning, der på lang sigt vil give det mest sammenhængende helhedsindtryk....."

Menighedsrådet behandlede sagen på rådets møde den 10. maj 2000, hvor rådet besluttede at ansøge provstiudvalget, stiftsøvrigheden og fredningsnævnet om en principiel godkendelse til at realisere det forslag, som kirkegårdskonsulent Mette Fauerskov har betegnet som forslag 2.

Provstiudvalget oplyste i et brev af 9. juni 2000 til Sct. Catharinæ sogns menighedsråd, at provstiudvalget på sit møde den 7. juni 2000 vedtog, at der meddeltes menighedsrådet principiel godkendelse til at iværksætte en genopretning af træbeplantningen m.v. i klosterhaven i overensstemmelse med kirkegårdskonsulent Mette Fauerskovs forslag 2.

Fredningsnævnet behandlede sagen på nævnets møde den 17. november 2000. I mødet deltog blandt andet menighedsrådets næstformand Eva Grønhøj Nielsen, fuldmægtig Brandi Hansen, Ribe stiftsøvrighed, topograf Jørgen Ellegaard, Ribe amt, gartner Aksel Iversen, Ribe kommune og Aksel Pedersen, Glejbjerg, Friluftsrådet.

Det fremgår af fredningsnævnets forhandlingsprotokol, at Eva Grønhøj Nielsen redegjorde for menighedsrådets overvejelser vedrørende de 2 forslag, som kirkegårdskonsulent Mette Fauerskov havde udarbejdet vedrørende retableringen af kloster-

haven vest for Sct. Catharinæ kirke, og at menighedsrådet søgte om dispensation til at gennemføre det forslag, som kirkegårdskonsulenten benævnte forslag 2 i brevet af 24. marts 2000. Dette forslag indebar blandt andet, at der skulle plantes to nye træer på højen vest for kirken; det var menighedsrådets opfattelse, at der burde plantes storbladede lindetræer på højen, dels fordi denne træsort er et traditionelt kirkegårdstræ, dels fordi lindetræer har en elegant form, som vil harmonere smukt med kirken.

Det fremgår endvidere af forhandlingsprotokollen, at det var stiftsøvrighedens opfattelse, at der burde vælges forskellige træsorter til erstatning for de stormfældede træer og det ahorntræ, der skulle fældes i forbindelse med omlægningen af højen.

Ved dispensation, meddelt menighedsrådet den 18. december 2000, tillod fredningsnævnet menighedsrådet at genoprette arealet vest for Sct. Catharinæ kirke, at fælde træerne på højen vest for kirkens indgangsportal og at erstatte disse træer med 2 storbladede lindetræer. I begrundelsen for afgørelsen har fredningsnævnet anført:

"Ved fredningen af klosterhaven bestemte fredningsnævnet, at havens karakter skulle søges bevaret, og at der derfor skulle ske genplantning efter fældning af træer..... Menighedsrådets forslag til fældning af det tilbageværende ahorntræ på højen, samt genplantning efter de stormfældede træer og nyplantning af to træer på højen er i øvrigt i overensstemmelse med intentionerne bag fredningen af haven og sikrer, at havens helhed og karakter fastholdes. Fredningsnævnet meddeler derfor menighedsrådet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i kendelsen om fredningen af klosterhaven i Ribe til at gennemføre det foreslåede projekt på vilkår, at der plantes 2 til 3 asketræer på arealerne ud mod Badstuegade og Klostergade, at højens hvælvede form på skråningsfoden genskabes efter afgravningen af 1 til 1,3 meter jord fra højens krone, og at der til genplantningen på højen anvendes storbladede lindetræer."

I brevet af 14. januar 2001 har menighedsrådet blandt andet anført, at fredningsnævnet har givet dispensation til, at der plantes 2 storbladede lindetræer på højen. Det hedder herefter i brevet:

"Rådet er blevet opmærksom på, at storbladede lindetræer ikke er hjemmehørende i Danmark, men at deres naturlige udbredelsesområde er Mellem- og Sydeuropa, - der henvises til vedlagte kopi af bogen "træer og buske i Landskabet".

Rådet vil derfor forespørge om tilladelse til plantning af småbladede lindetræer, - også af hensyn til at arealet i ældre tid har været kirkegård.

2. Vedr. ca. 20 år gammelt lindetræ på græsarealet i "Klosterhavens" nordlige del:

Dette træ blev løst efter orkanen d. 3/12.1999 og har siden været støttet af barduner, som er strammet op flere gange.- Stormen i decbr. 2000 forværrede situationen, og træet er løst og kan rokkes. Ekspertter udtaler, at rødderne er skadet, og at træet aldrig bliver faststående.- Iøvrigt kan tilføjes, at træets placering i nærheden af kirkens flagstang volder vanskeligheder i forbindelse med flaghejsning.

.....

Menighedsrådet skal anmode om tilladelse til at fjerne dette træ og til nyplantning af f.eks. Vortebirk eller et lindetræ....."

Fredningsnævnet har besluttet at behandle sagen på skriftligt grundlag.

Fredningsnævnet har forelagt menighedsrådets brev for kirkegårdskonsulent Mette Fauerskov, stiftsøvrigheden og amtet.

I et brev af 12. februar d.a. har Mette Fauerskov oplyst, at

hun ikke har noget at indvende mod, at der plantes småbladet lind på højen foran kirkens hovedindgang, og at det 20 år gamle stormskadede lindetræ erstattes af et nyt lindetræ.

I et brev af 14. februar d.a. har stiftsøvrigheden udtalt sig i overensstemmelse med kirkegårds konsulent Mette Fauerskov.

Amtet har i et brev af 14. februar d.a. blandt andet anført:

".....

På nævnets møde den 17. november 2000 talte man udelukkende om Storbladet Lind til anvendelse foran kirkens indgang, dette skyldes formentlig, at netop denne art er velegnet på det her sted.- Men det er helt korrekt, at Storbladet Lind ikke er hjemmehørende i Danmark. Den storbladede har tidligere i tiden været vildtvoksende over store dele af Skandinavien - nu kun enkelte steder i Sverige.

Men grunden, til at der både fra kommunens og amtets side ved nævnsmøde blev peget på Storbladet Lind som et muligt trævalg, er blandt andet

at det storbladede træ er mere robust end den småbladede
at det er et kønnere træ - større blade og mere lysåben
at træet er hurtigtvoksende i de unge år
at den er mere vindfør (og er derfor også velegnet som allétræ, som f. eks. nu i den nye Hundegadeallé)
at træet bedre tåler beskæring end den småbladede, og
at løvspring er ca. 14 dage før end hos Småbladet Lind.

Konklusionen er derfor, at man bør fastholde at anvende Storbladet Lind fremfor Småbladet Lind. Det eneste, der synes at tale for den småbladede, er, at det ud fra en ren kulturhistorisk synsvinkel måske kan siges at være mere korrekt at vælge den småbladede, netop fordi den er hjemmehørende.

2. Træet ved Badstuegade.

I brevet fra menighedsrådet rejses der også et par andre spørgsmål om den 20-årige Lind, der er plantet ud mod Badstuegade. Problemet med træet her er dels, at dets rodkage blev løsnet under orkanen den 3. december 1999, og dels, at man har fået træet plantet for tæt på kirkens flagstang.

Disse forhold er nærmere vurderet på stedet, idet skov- og landskabsingeniør Erik Westergaard og undertegnede har foretaget fællesbesigtigelse. På baggrund af denne besigtigelse skal gives følgende kommentar/løsningsforslag (2 forslag):

1. Da linden kun er 20 år gammel, vil den få fuld rodfæste igen - den er allerede godt på vej. Men hvis man vælger at lade træet stå, bør man "løfte kronen" lidt ved nu (inden saftstigningen) at kappe de nederste 4 sidegrene (helt inde ved stammen). - Problemet med flagstangen kan man da løse ved at flytte flagstangen nogle meter.

2. En fældning af træet vil ikke være den helt store skade, idet man umiddelbart inden for kirkegårdsmuren i Badstuegade har 2 lindetræer stående (hårdt styrede, som træerne på Munketorv) Ved en evt. fældning vil problemet med flagstangen være løst....."

I et brev af 27. februar 2001 har menighedsrådet kommenteret amtets brev og blandt andet anført:

"....."

1) Vi ønsker fortsat at plante 2 småbladede lindetræer på højen foran kirken bl.a. også med den begrundelse, at disse træer ikke skal beskæres, og at disse ifølge det oplyste ikke er mindre end de andre.

2) vedr. det ca. 20 årige træ - ønskes dette udskiftet

med et storbladet lindetræ, som vil være i harmoni med de 2 stynede storbladede lindetræer, som står udenfor kirkekemuren v. Badstuegade....."

Fredningsnævnets afgørelse:

Det fremgår af de oplysninger, der er forelagt nævnet om småbladede og storbladede lindetræer, at storbladet lind ikke er en træsort, som er traditionelt hjemmehørende i Danmark, og at det ud fra en kulturhistorisk synsvinkel er mere korrekt at vælge det småbladede lindetræ, fordi det er en hjemmehørende træsort. På denne baggrund har nævnet ikke indvendinger imod, at der på højen vest for kirkens indgangsportal plantes to småbladede lindetræer til erstatning for ahorntræet og det stormfældede elmetræ. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 menighedsrådet dispensation fra fredningsbestemmelserne til at erstatte ahorntræet og elmetræet med to småbladede lindetræer. ↵

Amtet har oplyst, at det 20 årige lindetræ, der er plantet ud mod Badstuegade, vil få fuldt rodfæste igen, og at denne proces allerede er godt på vej. Som følge heraf, og da det i øvrigt ikke fremgår af fredningsnævnets akter, at der er meddelt dispensation til at rejse en flagstang i Klosterhaven, finder fredningsnævnet, at der ikke er grundlag for at imødekomme menighedsrådets ansøgning om dispensation til at fælde lindetræet.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for naturklagenævnet, Frederiksborggade 14, 1360 København K, af Sct. Catharinæ sogns menighedsråd, Ribe stiftsøvrighed, provstiudvalget, Ribe amtskommune, Ribe kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Skov - og naturstyrelsen, Friluftsrådet, lokale foreninger og andre, som har væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til naturklagenævnet.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets dispensation ikke udnyttes, førend afgørelsen er færdigbehandlet og stadfæstet af naturklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Fredningsnævnets journalnummer er 3/2001.

Esbjerg, den 25. april 2001.

Vagn Kastbjerg

Skov- og Naturstyrelsen

1. kontor

Haraldsgade 53

2100 København Ø.

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

18. oktober 2018
Fredningssag FN SJS
26/2018

J.nr.: FN SJS 26/2018: Ansøgning fra Esbjerg Kommune om tilladelse til at opføre et ”madpakkehus” i Klosterhaven, Ribe.

Fredningsnævnet har den 11. juni 2018 modtaget en ansøgning fra Esbjerg Kommune om tilladelse til at opføre et ”madpakkehus” i Klosterhaven, Brorsonvej, 6760 Ribe.

Ovenfor ses mat.nr. 62r nederst. Det med blå skraverede viser fredningsgrænsen.

Ifølge ansøgningen ønskes ”madpakkehuset” udført svarende til Naturstyrelsens mindste udgave, der er 5,3 meter langt og 4,4 meter bredt (tagets dimensioner). Husets grundplan måler 3,3 x 2,4

meter. Madpakkehuset ønskes malet sort og belagt med tagpaptag eller langsgående brædder på klink.

Ejendommen er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 3. marts 1975 om fredning af Klosterhaven.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give Esbjerg Kommune dispensation til det ansøgte som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”

1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret. Arealet skal fortsat drives som have.

2.

Arealet må ikke yderligere bebygges, udover en udvidelse af det bestående kapel samt en evt. genopførelse af klostrets østfløj efter planer, der skal forelægges for fredningsnævnet.

3.

Der må ikke opstilles reklameskilte, skure, campingvogne, elektriske transformatorstationer, master og andre skæmmende indretninger.

...

5.

Matr.nr. 62 q Ribe Bygrunde kan fortsat benyttes af børnehaven til dennes formål.

...

7.

I øvrigt er det ejeren v/inspektionen for Ribe Kloster forbeholdt at foretage sådanne foranstaltninger, der tjener til opretholdelse og udbygning af anlægget.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 28. september 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg og det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Kurt Bjerrum. Endvidere deltog Ib Laursen på vegne Ribe Byforum, planchef Peter Bagge, Annette Gori og arkitekt Sten Gelsing på vegne Esbjerg Kommune, Werner Straadt på vegne Friluftsrådet, Leif Wagner Jørgensen på vegne Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Repræsentanterne fra Esbjerg Kommune redegjorde for ansøgningen og anviste den ønskede placering af huset.

Leif Wagner Jørgensen oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening har sympati for ønsket om et madpakkehus, men at man burde overveje om et sådant hus hører hjemme på en legeplads. Et madpakkehus hører mere naturligt hjemme i en skov. Desuden burde man overveje, om huset ikke er for stort og om der kunne tænkes en anden placering. Leif Wagner Jørgensen foreslog en placering på matriklens nordøstlige hjørne, således at madpakkehuset bliver placeret tættere på den bygning, der er placeret nord for matriklen. Det kunne være fint med en visualisering.

Planchef Peter Bagge oplyste, at bygninger svarende til det ønskede madpakkehus – opført i træ og med tagpap - er kendt i Ribe. Det er kommunens opfattelse at huset fint passer ind i området. Størrelsen er valgt ud fra et ønske om, at der skal være plads til en hel børnehaveklasse. Desuden er der taget hensyn til, at huset heller ikke må virke for stort. Derfor har man anbefalet den mindste udgave af Naturstyrelsens madpakkehuse.

Arkitekt Sten Gelsing oplyste, at man har valgt den nævnte placering, da denne er den mest optimale. Hvis man valgte den placering, som DN har foreslået, vil det kræve, at de på denne del af ejendommen opsatte legeredskaber med videre ville skulle flyttes eller helt fjernes. Klosteret opfatter i øvrigt slet ikke den pågældende ejendom som en del af klosterhaven. Ejendommen hvorpå der er etableret flere legeredskaber og sandkasser med videre er med bevoksning helt adskilt fra selve klosterhaven. Mat.nr. 62r opfattes mest som en offentlig legeplads og ikke som en have.

Werner Straadt oplyste, at Friluftsrådet kan anbefale, at der gives dispensation til madpakkehuset. Området bliver flittigt brugt af børnehaver og dagplejemødre. Man kunne måske overveje om stolperne skulle males sorte, da denne farve ikke nødvendigvis passer så godt ind i området.

Arkitekt Sten Gelsing oplyste, at det kun er de 4 stolper, der bærer tagkonstruktionen, der vil skulle males sorte. Desuden har man i Ribe et krav om, at træværk på bygninger skal males sort. Sort passer fint ind i forskellige områder, da sort syner mindre end andre farver.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår af kendelsen, at det er formålet med fredningen, at arealet skulle søges bevaret og fortsat skulle kunne drives som have.

Den ansøgning, som Fredningsnævnet skal tage stilling til, skal derfor vurderes med udgangspunkt i, at fredningen er en status quo-fredning.

På baggrund af den foretagne besigtigelse og det oplyste om baggrunden for ansøgningen finder Fredningsnævnet at en dispensation til det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Den placering i det sydvestlige hjørne af ejendommen man ønsker findes at være den bedst tænkelige placering. På baggrund af oplysninger om baggrunden for ønsket om, at stolperne, der bærer trækonstruktionen skal males sorte gives der endvidere dispensation til dette farvevalg. Fredningsnævnet lægger vægt på, at der er valgt et madpakkehus af den mindste størrelse, at madpakkehuse i

den form har en lethed, der godt kan indpasses med den ønskede placering. Der er endvidere lagt vægt på, at ejendommen, mat.nr. 62r, ligger adskilt fra Klosterhaven og i udkanten af det fredede område.

Fredningsnævnet meddeler derfor Esbjerg Kommune dispensation til det ansøgte på vilkår,

at madpakkehuset udføres som beskrevet i ansøgningen og placeres som anvist ved besigtigelsen i ejendommens sydvestlige hjørne.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr

reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 18. oktober 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Ribe Byforum v/Ib Laursen ApS, info@iblaursen.dk
Esbjerg Kommune, miljo@esbjergkommune.dk, peba@esbjergkommune.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; chbru@mst.dk
Naturstyrelsen Blåvand, blh@nst.dk

Kystdirektoratet, Lemvig, kdi@kyst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Sydvestjyske Museer, Ribe, museum@sydvestjyskemuseer.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk, dnesbjerg-sager@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Esbjerg, esbjerg@dn.dk, henrikpr@stofanet.dk, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, esbjerg@dof.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Esbjerg: sydvestjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

21. juni 2019
FN SJS 19/2019

J.nr.: FN SJS 19/2019: Ansøgning fra Sct. Catharinæ sogns menighedsråd om tilladelse til at opføre et handikaptoilet ved Sct. Catharinæ Kirke, Ribe, matrikel nr. 61a, Ribe Bygrunde, Sct. Catharinæ Plads 4, 6760 Ribe.

Fredningsnævnet har den 16. april 2019 modtaget en ansøgning fra Jørgen Overbys Tegnestue A/S på vegne Sct. Catharinæ sogns menighedsråd om tilladelse til at opføre et handikaptoilet ved Sct. Catharinæ Kirke, Ribe, matrikel nr. 61a, Ribe Bygrunde, Sct. Catharinæ Plads 4, 6760 Ribe.

Ejendommen er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 3. marts 1975 om fredning af Klosterhaven. Fredningen har til formål at søge bevaret Klosterhavens nuværende karakter, hvorfor arealet ikke må yderligere bebygges og skæmmende indretninger må ikke opstilles.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at give Sct. Catharinæ sogns menighedsråd dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Danmarks Naturfredningsforening anførte til støtte for fredningen blandt andet:

"Sct. Catharinæ kloster med kirke og have er et af Danmarks mest særprægede anlæg og ganske enestående i landet. Nu som i 1288, da dominikanerne fik overladt grunden i byens udkant, åbner denne sig mod syd til de grønne enge. Hvor klosterhaven slutter, begynder landet. Intet andet sted i det ganske land har en sådan grænse stået uændret gennem mere end 700 år.

...

Rundt om dette stadigt vekslende bygningsanlæg af kirke og kloster samt forsvundne stalde og lader m.m. lå kirkegård og klosterhave som en urørt helhed frem til anlæggelsen af jernbanen, da Dagmargade førtes igennem på tværs af kirkegården i nord og den tilstødende Badstuegade. Senere i 1928, - 700 år efter dominikanernes ankomst -, blev kirkegården på begge sider af den nye gade brolagt og omdannet til et torv, der nu fungerer som færdselsåre og parkeringsplads.

..."

Af fredningsbestemmelser fremgår blandt andet:

”

1.

Klosterhavens nuværende karakter skal søges bevaret. Arealet skal fortsat drives som have.

2.

Arealet må ikke yderligere bebygges, udover en udvidelse af det bestående kapel samt en evt. genopførelse af klostrets østfløj efter planer, der skal forelægges for fredningsnævnet.

3.

Der må ikke opstilles reklameskilte, skure, campingvogne, elektriske transformatorstationer, master og andre skæmmende indretninger.

...

7.

I øvrigt er det ejeren v/inspektionen for Ribe Kloster forbeholdt at foretage sådanne foranstaltninger, der tjener til opretholdelse og udbygning af anlægget.”

Ovenfor ses kirken. Det med blå skraverede viser fredningsgrænsen.

Ifølge ansøgningen ønskes toiletbygningen opført i umiddelbar nærhed af kirken i det lille ”mellemrum” mellem tårnet, kirken og klostret.

Bygningen ønskes opført i størrelsen 2,4 m x 3,17 m med fladt tag med tagpap og facader i tombak.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 13. juni 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Jan Christensen. Endvidere deltog arkitekt

Lisbeth Søkilde fra Jørgen Overbys Tegnestue A/S, Karen Stoklund på vegne Esbjerg Kommune, Michael Jensen på vegne Sydvestjyske Museer, Werner Straadt på vegne Friluftsrådet, Nina Rasmussen og Elisabeth Aggerbeck på vegne Ribe Stift, domprovst Torkild Bak på vegne Ribe Domprovsti, Henrik Præstholm på vegne Danmarks Naturfredningsforening, forstander Niels Grimstrup på vegne Ribe Kloster og Ivan Dalsgaard og Børge Roland Petersen på vegne Sct. Catharinæ Kirkes menighedsråd.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Lisbeth Søkilde anviste placeringen af den ønskede toiletbygning. Hun oplyste, at der længe har været et ønske om opsætning af et handicapvenligt toilet på stedet. Et tidligere offentligt toilet, der ikke var handicapvenligt, er blevet nedlagt. Placeringen i mellemrummet mellem tårnet og klosteret er valgt i dialog med de kirkelige myndigheder og disses konsulenter. Andre placeringer har ikke været i spil. Der er valgt en boksløsning, så man undgår at skulle bygge ind i tårnet og klosteret. Desuden er en boksløsning reversibel, hvis det på sigt måtte vise sig, at der ikke længere er behov for et toilet på stedet. Beklædningen af facaden med tombak er valgt ud fra et æstetisk synspunkt og fordi tombak i løbet af relativ kort tid – ca. 5 år – bliver mørkebrun. Dette vil gå fint i spænd med de nuværende bygninger, der vil indramme toiletbygningen. I starten vil tombak-materialet fremstå gulddagtig. Det er vurderingen, at der på grund af placeringen ikke vil være risiko for genskin, men hvis der opstår sådanne problemer, vil man kunne behandle overfladen for at fremskynde patineringsprocessen. Hun oplyste endvidere, at hun har været i kontakt med Sydvestjyske Museer, der har oplyst, at der ikke er betænkeligheder ved at foretage de nødvendige udgravninger i forbindelse med etableringen af toilettet, da der er gravet meget i området i tidens løb. Museet vil dog gerne orienteres, når gravearbejdet påbegyndes. Man har i øvrigt tilsluttet sig ønsket fra Nationalmuseet med henblik på at få placeret boksen helt op mod muren på tårnet.

De mødte havde ingen bemærkninger til ansøgningen.

Den Kongelige Bygningsinspektør har i brev af 26. februar 2018 skrevet:

”Jørgen Overbys Tegnestue har udarbejdet en skitse, der viser en bygning, som nærmest som en kabine kan sættes ind i den lille gård der er mellem tårnet, skibet og klosterfløjen.

Det synes at være en god løsning på et vanskeligt problem. Løsningen er reversibel, således at toiletbygningen kan fjernes igen uden af have ødelagt noget på stedet.

Vi kan anbefale forslaget.”

Nationalmuseet har den 28. februar 2018 udtalt:

”Nationalmuseet er bedt om en udtalelse i anledning af det indsendte projekt til etablering af et handicapvenligt toilet ved Sct. Katharinæ Kirke. Toilettet agtes placeret i det lille mellemrum mellem sydmuren af kirkens vesttårn og vestgavl og den vestre klosterfløjs nordgavl. Det vil blive hejst på plads i form af en færdig boks, som holdes fri af alle tre tilstødende murfacader, og hvortil der er adgang udefra, fra vest. Bygningen agtes udformet med fladt paptag og en beklædning med tombak, der ad åre vil patinere i brunlig retning i samklang med murværksfladerne omkring boksen.

Foran denne skal der fortsat stå et par skraldespande. Toiletbygningen vil på denne måde formentlig blive anvendt både af kirkebesøgende og af andre, der kommer udefra.

Der er gået et langt forberedelsearbejde forud, og det skal villigt medgives, at der er tale om en svær opgave. Nationalmuseet har tidligere i sin udtalelse af 2. juli 2015 givet udtryk for, at en placering imellem tårn og kloster ville være en mulighed, om end på betingelse af, at der fandtes en tilfredsstillende arkitektonisk løsning. Kongelig bygningsinspektør var dengang på linje hermed.

At anvende det åbne rum, som det er fristende i sig selv at betegne som en tisse-krog, der i dag ligger lidt sørgeligt hen med sine to skraldespande, er næppe i sig selv en umulig tanke. Krogen er opstået, da man i 1617-18 opførte kirkens tårn op ad den indtil da tårnløse kirkes vestgavl. Siden er tårnet ændret ganske meget og af et par gange, hvorimod den tilstødende klosterfløj udover at have mistet sin sikkert oprindelig kamtakede nordgavl, næppe er meget forandret.

Krogen omkranses dermed af såvel middelalderligt som 1600-tals murværk, og det er rimeligt at friholde dette mest muligt, selv om man på den anden side ved at placere toiletboksen som ønsket ikke kan undgå at dække dele af murene. Her vil Nationalmuseet anbefale, at det overvejes, om en afstand på kun fem centimeter mellem boks og tårnmur i realiteten tjener noget formål, eller om en lukning opefter i stedet var at foretrække.

På et sådant sted som det valgte kunne man jo også i forhold til en tilføjelse tage udgangspunkt i, hvordan det er gjort ved kirkens sydøstre mur, hvor en nedgang til kælderens under koret er udformet med stolpeværk i sort og med et tegltag. Især det sidste, eller måske en afdækning med bly, ville efter Nationalmuseets mening være værd at overveje, da det ville give en toiletbygning i krogen et sammenfaldende udtryk med resten af kloster- og kirkeanlægget. En form for ludeagtig fremtoning kunne måske overvejes. Princippet fremgår også af forbindelsesbygningen mellem huset ud mod Klostergade syd for kirkegården og klosterets fløje.

Vel skal man ikke, og især da ikke i en by som Ribe, forsøge sig med pasticher, men det er Nationalmuseets indtryk, at den foreslåede, stedsfremmede tombak-beklædning og med de to skraldespande foran i den grad leder tanken hen på en elevatorboks i et parkeringsanlæg fremfor at stå som noget integreret. Et andet materialevalg til boksen og f.eks. et skråtstillet tag enten af bly eller tegl, som fangede solen fra vest, ville være værd at overveje, foruden at man under alle omstændigheder burde overveje at få de to skraldespande kørt ind ved siden af eller bag toiletboksen fremfor at stille dem synligt som et blikfang foran denne.

Uanset hvad vil toilettet kræve installationer til rørføring og el og dermed gravearbejder på den nedlagte kirkegård. Når der i forslaget tales om en øvre kirkegård, skyldes det sikkert det nuværende indtryk, som er skabt ved afgravning og har efterladt en slags ø i midten. Kirkegården var intenst benyttet og sine steder bebygget til forskellig tid, og det vil være nødvendigt med en forudgående arkæologisk undersøgelse og måske en egentlig udgravning. Da der er tale om en nedlagt kirkegård, vil dette arbejde ske ved det lokale arkæologiske ansvarlige museum, Sydvestjyske Museer, som herfra underrettes om sagen.

Det skal nævnes, at museet tilbage i 1980'erne foretog en udgravning på den højere liggende, græsklædte del af området, hvor der var overordentlig gode bevaringsforhold.

Nationalmuseet deltager gerne i en drøftelse af forslaget, som museet altså sammenfatningsvis kan anbefale, hvad placeringen angår, men ikke, når det drejer sig om den ydre fremtræden af toiletboksen.”

Ribe Stift har den 8. juni 2018 godkendt projektet med følgende begrundelse:

”Stiftsøvrigheden har lagt vægt på, at det af udtalelserne fremgår, at hverken Nationalmuseet eller den kongelige bygningsinspektør fraråder opførelsen af et handicaptoilet på det pågældende sted, som i forbindelse med tidligere overvejelser har været udpeget som egnet til formålet.

Stiftsøvrigheden har noteret sig Nationalmuseets bemærkninger til den foreslåede udformning, herunder materialevalget, men har vægget, at den kongelige bygningsinspektør ikke har haft bemærkninger mod den skitserede bygnings udformning og udseende, men alene har påpeget, at den foreslåede løsning er reversibel.”

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at Klosterhavens karakter skal søges bevaret.

Det er Fredningsnævnets vurdering efter besigtigelsen, at Klosterhavens karakter ikke vil blive berørt af den ønskede toiletbygning som følge af den påtænkte placering, hvor bygningen bliver placeret i "mellemrummet" mellem tårnet, kirken og klostret. Fredningsnævnet har bemærket, at Nationalmuseet er betænkelig med hensyn til valget af tombak som facadebeklædning, men fredningsnævnet finder efter en samlet vurdering, herunder oplysninger om den patineringsproces, der sker, at der ikke findes grundlag for at betinge en dispensation af, at bygningen får en anden beklædning.

På denne baggrund vurderer Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet har endvidere taget hensyn til, at der på trods af forbuddet mod opførelser af nye bygninger i § 2 er hjemlet mulighed for, at der efter forelæggelse for fredningsnævnet kan opføres nærmere anførte bygninger.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sct. Catharinæ sogns menighedsråd dispensation til det ansøgte på vilkår:

at toiletbygningen udføres i overensstemmelse med ansøgningen for så vidt angår placering, størrelse og materialevalg, dog således at bygningen placeres således, at boksen placeres helt op mod tårnmuren, og

at de i forbindelse med etableringen nødvendige gravearbejder udføres efter forudgående samarbejde med Sydvestjyske Museer.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 20. juni 2019

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Jørgen Overbys Tegnestue A/S, lisbeth@overbys-tegnestue.dk
Esbjerg Kommune, miljo@esbjergkommune.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Naturstyrelsen Blåvand, blh@nst.dk
Kystdirektoratet, Lemvig, kdi@kyst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Sydvestjyske Museer, Ribe, museum@sydvestjyskemuseer.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk, dnesbjerg-sager@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Esbjerg, esbjerg@dn.dk, henrikpr@stofanet.dk, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, esbjerg@dof.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Esbjerg: sydvestjylland@friluftsradet.dk
Skads Provsti, skads.provsti@km.dk
Ribe Stift, kmrib@km.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

21. oktober 2019
FN SJS 5/2019

J.nr.: 5/2019: Ansøgning fra Ribe Kloster om tilladelse til at fælde et lindetræ i Sct. Catharinæ Klosters gård

Fredningsnævnet har den 10. januar 2019 modtaget en ansøgning fra Ribe Kloster om tilladelse til at fælde et lindetræ i Sct. Catharinæ Klosters gård, og at der plantes fire lindetræer lige uden for det nuværende træs rodzone.

Fredningsnævnet sendte ansøgningen i høring og anmodede herefter Ribe Kloster om at indhente en sagkyndig vurdering. Efter en udtalelse fra seniorrådgiver Simon Skov, Københavns Universitet ændrede Ribe Kloster den 15. august 2019 sin ansøgning til, at lindetræet her og nu bevares i sin nuværende form, men at seniorrådgiver Simon Skov udfører årligt tilsyn på træet, og at Fredningsnævnet allerede nu giver tilladelse til reduktion af højden af træet, når Simon Skov vurderer, at dette kommer på tale.

Området er fredet ved den såkaldte Klosterhavefredning. Ifølge denne blev Klosterhaven fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 3. marts 1975. Det fremgår af fredningen blandt andet, at fritstående træer ikke må fældes, topskæres, grenkappes eller i øvrigt undergives behandling, der fører til deres ødelæggelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Ribe Kloster dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, stk. som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningen fremgår blandt andet, at der er tale om en såkaldt status quo fredning. Klosterhavens karakter skal søges bevaret, og arealet skulle fortsat drives som have. Det fremgår endvidere, at allétræerne og større fritstående træer ikke må fældes, topskæres, grenkappes eller i øvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse. Endvidere fremgår det, at der skal ske genplantning, hvis et dødt træ skal fældes, eller hvis et træ skal fældes på grund af sikkerhedsmæssige grunde.

Ribe Kloster havde indhentet en vurdering af træet, ifølge hvilken der ikke kan gives en garanti for træets mulige levetid og Klostergårdens besøgendes sikkerhed under en storm, da det ikke er muligt at se, hvor hult og/eller rådden stammen er. Vej & Park har derfor vurderet, at træet har gjort sin pligt og ikke mere opfylder funktionen som et stort markant og rumsamlende træ i Klostergården. Ribe Kloster har foreslået, at fældningen af træet sker på vilkår, at der plantes fire lindetræer lige uden for det nuværende træes rodzone.

Fredningsnævnet fremsendte på den baggrund en høringsskrivelse den 4. februar 2019.

Danmarks Naturforening protesterede mod en fældning af træet.

Stiftøvrigheden indhentede en udtalelse fra Den Kongelige Bygningsinspektør, hvorefter fremgår:

”Det fremgår af sagen, at træet er angrebet af råd og at sikkerheden for personer som færdes i gården ikke kan garanteres.

På denne baggrund skal der ikke tales imod at træet fældes.

Esbjerg Kommune foreslår, at der efterfølgende plantes 4 nye lindetræer, som med tiden kan danne et ”lindelysthus” i gårdsrummet, eftersom det ikke er muligt at fjerne stødet, og plante et nyt træ samme sted.

Det må beklages, at der ikke kan plantes et nyt træ i gårdsrummets centrum. Et lysthus hører ikke naturligt hjemme på en gårdsplads, men mere i en have.

Umiddelbart kan vi anbefale, at man søger at behandle roden på en sådan måde, at forrådnelsesprocessen fremskyndes, og at man accepterer at der i nogle år ikke står et træ i Klostergården.

Da vi ikke her har tilstrækkelig viden om dette kan det anbefales, at man evt. rådspørger kirkegårdskonsulenten eller en anden kyndig landskabsarkitekt eller gartner om den bedste metode.”

På den baggrund skrev Fredningsnævnet den 15. april 2019 til Ribe Kloster:

”Sagen omhandler i første række om det eksisterende træ må fældes.

I anden række hvilke eventuelle vilkår, der kan/bør fastsættes i den forbindelse.

Kommunen ønsker (som vilkår) at der efter fældningen plantes 4 nye træer med en nærmere anført placering.

Den kongelige bygningsinspektør har udtalt sig imod denne løsning og anbefaler i stedet, at man søger at behandle roden på en sådan måde, at forrådnelsesprocessen fremskyndes, og at man accepterer at der i nogle år ikke står et træ i Klostergården, alt med henblik på, at der – når dette er muligt plantes et enkelt nyt træ på samme placering som det gamle træ.

Stiftøvrigheden har tiltrådt bygningsinspektørens vurdering og udtalt, at der så vidt muligt fastsættes en frist for, hvornår det nye træ senest skal plantes.

Fredningsnævnet har til brug for afgørelsen i sagen brug for indhentelse af en sagkyndig vurdering, der tager stilling til, om det vil være muligt at gå frem som bygningsinspektøren anbefaler, og om der i givet fald kan angives et tidspunkt for, hvornår der vil kunne forventes at kunne ske genplantning med samme placering.”

Ribe Kloster har herefter indhentet følgende udtalelse fra landskabsarkitekt Steen Gelsing:

”Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del, ønsker en sagkyndig vurdering af, om det er muligt at fælde det eksisterende døende lindetræ i klostergården og inden for en rimelig tidshorisont at kunne plante et nyt på samme sted.

Det er Vej & Parks vurdering at selv om der formentlig er begyndende råd i lindetræets stamme, så vil det tage op til 10 år inden stubben og rodnettet er rådnet så meget, så der vil kunne plantes et nyt lindetræ på samme sted.

På grund af adgangsforholdene til klostergården vil det kun være muligt at få en lille stødfræser ind på stedet. En sådan vil kapacitetsmæssigt kun kunne fræse den overjordiske del af træstuppen væk.

Det vil herefter være muligt at dække stødet med jord og så græs heri.

Dette løser ikke problemet med den underjordiske del af lindetræets rodmasse, men vil ikke skæmme klostergården i de efterfølgende år, indtil et nyt træ kan plantes på stedet.

For at fremme rodmassens forrådnelse kan der bores et større antal huller i den underjordiske del af træstødet, for på den måde at give adgang til, at indtrængende vand kan fremme forrådnelsen. Det vurderes dog ikke at ville påvirke processen væsentligt i forhold til de angivne 10 år med mere end et par år.

Der kan anvendes gift for at fremme processen yderligere, men det kan og vil Esbjerg Kommune ikke anbefale.

Når forrådnelsen skønnes at være nået dertil, hvor et nyt træ vil kunne plantes, skal resterne af stød og rødder bortfjernes så der kan fremstå et rent plantehul med en diameter på 1,5 meter og en dybde på minimum 1,0 meter.

Dette arbejde besværliggøres igen af, at arbejdet skal udføres i hånden uden hjælp fra maskiner, da disse ikke kan komme ind i klostergården.

Det nye plantehul fyldes med frisk muldjord hvori det nye lindetræ vil kunne plantes.”

Ribe Kloster har endvidere indhentet en udtalelse fra seniorrådgiver Simon Skov, Københavns Universitet, der har udtalt:

”Træet fremstår topkappet og renset for vanris.

På tilsynsdagen var der vækst af vanris i puder fra øverst til nederst på træet.

Der kan ikke konstateres områder, hvor vanrisdannelsen er manglende på grund af død bark eller lignende svækkelse.

Det er umuligt at se alle sårflader fra fjernelsen af den tidligere krone, men én sårflade kan ses. Det forventes, at der er råd i flere sårflader og at der kan findes rådkegler, som følge af vednedbrydende svampe i sårene.

På tilsynsdagen var enkelte blade fuldt udsprunget. De fleste var under udspring. Vurderet ud fra de udsprungne blade vil træet få blade af normal størrelse og farve.

Der konstateres sår på mange rodudløb. Sårene er både gamle (store) og nye (små). Der bemærkes også knudedannelser og andre uregelmæssigheder på barken, hvilket er forventeligt på et gammelt træ.

Træet fremstår vitalt og stabilt.

Anbefaling

Jeg anbefaler, at træet bevares i sin nuværende form indtil der konstateres nedsat vitalitet/ stabilitet. Jeg anbefaler, at den nuværende drift med årlig fjernelse af vanris fortsættes.

I øvrigt bør vedbend fjernes for at muliggøre tilsyn med træets basis.

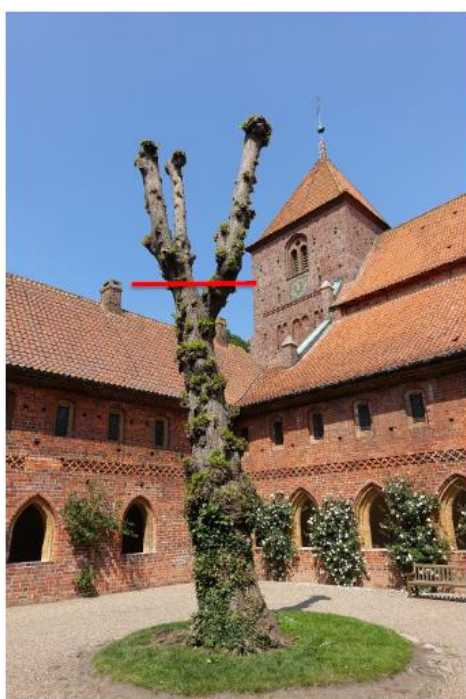
Jeg anbefaler årligt tilsyn i sensommeren.

Jeg har to bemærkninger til træets højde:

-Vanrisene skal fjernes fra stige, da der ikke kan køre en lift ind i den lukkede gård. Hvis træet blev savet længere ned, ville dette arbejde, fra stige, være nemmere og mindre farligt.

-Træets højde medfører, at det vil ramme klosterets mure, hvis det skulle vælte. Jeg ser derfor en reduktion af højden som en reduktion af konsekvenserne, hvis træet skulle vælte. Samtidigt mindskes risikoen for at træet vælter, hvis det er savet længere ned.

En reduktion af træets højde kan komme på tale i løbet af de kommende år. Det er hensigtsmæssigt, hvis der allerede nu tages stilling til dette indgreb, så en evt. godkendelse ligger klar, når trævurderingen peger i den retning.

Den topkappede lind i klosterhaven.

En eventuel fremtidig reduktion af højden skal måles, så træhøjden er mindre end afstanden til bygningen.

Den indsatte streg er et estimat.

...”

Ribe Kloster ændrede derfor ansøgningen og anbefalede, at træet her og nu bevares i sin nuværende form, at Simon Skov udfører årligt tilsyn, og at fredningsnævnet allerede nu giver tilladelse til reduktion af højden af træet, når Simon Skov vurderer, at dette kommer på tale.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 23. september 2019 til Ribe Kloster v/Niels Grimstrup, Esbjerg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Sydvestjyske Museer, Ribe, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Esbjerg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt, Friluftsrådet Esbjerg og Ribe Stift anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 7. oktober 2019.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 9. oktober 2019 oplyst, at de kan tilslutte sig den reviderede ansøgning.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at Klosterhavens karakter skal søges bevaret, og at arealet forsat skulle drives som have. Det fremgår endvidere, at allétræerne og større fritstående træer ikke må fældes, topkæres, grenkappes eller i øvrigt undergives en behandling, der fører til deres ødelæggelse.

Det kan på baggrund af den indhentede sagkyndige udtalelse fra seniorrådgiver Simon Skov lægges til grund, at træet ikke som først antaget på nuværende tidspunkt bør fældes eller topkæres.

Da de tiltag, som Simon Skov har anbefalet, findes nødvendige og findes at understøtte fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 21. oktober 2019

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Ribe Kloster v/Niels Grimstrup

Esbjerg Kommune, miljo@esbjergkommune.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Sydvestjyske Museer, Ribe, museum@sydvestjyskemuseer.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk, dnesbjerg-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Esbjerg, esbjerg@dn.dk, henrikpr@stofanet.dk, lwj-sjeborg@bbsyd.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, esbjerg@dof.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Esbjerg: sydvestjylland@friluftsradet.dk

Ribe Stift, kmrib@km.dk